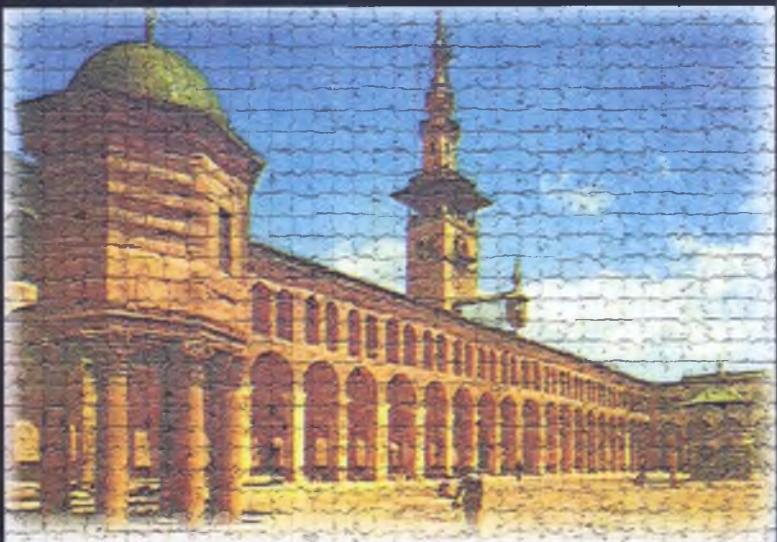

bediuzzaman said Nursi

Iz djela Risale-i Nur

SIRIJSKO predavanje

BOŠNAKÇA HUTBE-i ŞAMIYE

**Bediuzzaman SAID NURSI
SIRIJSKO PREDAVANJE**

Glavni urednik
Mustafa Bećirović

Recenzenti
**Doc. dr Ibrahim Džananović
Mr. Muharem Omerdić**

Prijevod s arapskoga
Prof. dr Omer Nakičević

Naslovna strana
Samir Murat

CIP -Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

297.1.(042.3)

NURSI, Said

Sirijsko predavanje / Bediuzzaman Said Nursi ;
prijevod s arapskog Omer Nikičević. - Sarajevo :
Bemust, 2003. 170 str. ; 21 cm

Tzv. stv. nasl. na arap. jeziku. - Bibliografske
i druge bilješke uz tekst

ISBN 9958 -729-52-5

COBISS/BH ID 11775494

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

*
Bediuzzaman
SAID NURSI

SIRIJSKO PREDAVANJE

Prijevod s arapskoga
Prof. dr. Omer Nakičević

Predgovor arapskom izdanju

Nekoliko riječi o ovoj poslanici

Hvala Allahu dž.š.! Neka je salat i selam na Allahova Poslanika, i one koji su mu pomogli, a zatim:

Profesor Bediuzzaman Said Nursi održao je, kad je bio u cvijetu mladosti, ovo predavanje na arapskom jeziku u Emevijskoj džamiji u Damasku odazivajući se molbi i želji učenjaka Sirije. Predavanju je prisustvovalo oko deset hiljada ljudi. Slušali su ga sa poštovanjem i pažnjom tako da su primjeri predavanja,

nakon prvog izdanja, razgrabljeni za kratko vrijeme, pa je ono ponovo štampano u toku iste sedmice.

Bilo je to u zimu 1911. godine, tj. prije izbijanja Prvog svjetskog rata, a onda su naišli krvavi ratni dani i završili sa iščeznućem zvezde osmanske Turske, a zatim i dani velikog i neprekidnog iskušenja za profesora Nursija, brojna hapšenja, progona i suđenja. To je trajalo sve do 1950. godine.

Za cijelo vrijeme ovih mučnih godina nije mu pošlo za rukom da lektoriše ovo predavanje, čak ga nije ni video, sve dok mu jedan njegov prijatelj 1951. godine, iz mesta Van nije poslao jedan štampani primjerak tog predavanja.

Profesor Nursi tada je bio u izgnanstvu u Emirdagu. Ponovo je pregledao ovo svoje predavanje koje je održao prije četrdeset godina i počeo ga prevoditi na turski jezik, ili bolje rečeno, prečišćavati ga i davati mu novu formu. Pridodao mu je nova poglavља i dodatke od značaja.* Iz teksta je ponešto i izostavi da bi definisao cjelinu, a neka pitanja prebacio u

---

* Dodatke autora označava sam autor, a arapski tekst koji je naveden u turskom tekstu stavlja sam u zagrade.

"*Poslanice Nur*". Ovaj tekst je predavao i jednom dijelu svojih učenika.

Mula Abdulmedžid, brat profesora Nursija, preveo je ovaj tekst na arapski jezik, na osnovu preporuke samog autora, koristeći svoj stil. Ovaj prijevod objavljen je u ručnom prijepisu i ustupljen dosta uskom krugu, jer je tada bilo zabranjeno štampanje na arapskom pismu.

Početkom šezdesetih godina pristupio je dr. Muhammed Seid Ramadan Buti prijevodu ovog Mula Abdulmedžidova teksta korigirajući ga i predočavajući u svom stilu. Ovaj prijevod štampan je više puta u to vrijeme.*

Iako je ovaj arapski prijevod u osnovi veoma lijep i tačan, ipak nije bio kompletan i nije obuhvatio cijelu temu, nažalost, ispustio je mnoge važne pasuse i značajna pitanja koja se dotiču događaja toga vremena. Osim toga, bio je ograničen samo na predavanje bez ikakvih napomena i priloga.

Tada je pristupio prof. Asim el-Husejni turskom tekstu da ga on prevede na arapski jezik. Tu je veoma uspio i u stilu i u prenošenju značenja ovog predavanja. Učenici Nursijevi

---

* Prvo izdanje ovog prijevoda objavljeno je u štampariji "BEREKAT" u Damasku. (Prim. prev.).

štampali su ovaj prijevod u štampariji “El-Polisije u Bejrutu” 1974. g.

Ja sam uporedio Asimov prijevod sa turskim tekstrom i ustanovio slijedeće:

1. Ovaj prijevod je veoma vrijedan. Nijedan drugi prijevod nije dostigao ovaj nivo, bilo da se radi o pravilnom prevođenju teksta ili ispravnim i kompletnim rečenicama. Ovaj prijevod bio je skoro u cjelini u skladu sa onim predavanjem u turskom tekstu, osim u nekim rečenicama ili dijelovima pasusa.

2. Međutim, plemeniti brat nije imao prilike, kako izgleda, da dovrši prijevod. Ni on nije preveo dodatke ovog predavanja u cjelini jer članci koje je napisao profesor Nursi i objavio ih u lokalnoj štampi u to vrijeme (ittihadijuna) i dodao mu turski tekst veoma značajan za dobivanje kompleksne i jasne slike, za političko i društveno stanje, kao i za idejna stremljenja kojima se tada talasalo ovo društvo.

3. Zbog svega ovoga, osjetio sam se obaveznim da ponovo prevedem turski tekst ovog predavanja, sa svim dodacima i prilozima, da bi plemeniti čitalac sam dosegao dalekosežnosti ovih pitanja o kojima je raspravljao profesor Nursi i upoznao se s njima sa svih strana.

SIRIJSKO PREDAVANJE

Molim Allaha, dž.š., da nam pomogne da uspijemo u lijepoj namjeri, ispravnom razumijevanju, pravilnom izrazu i ustrajnosti na primjeni!

Neka je salat-i selam na našeg poslanika Muhammeda, s.a.v.s., njegov rod i sve njegove ashabe, r.a..

Ihsan Kasim es-Salihi,
muharrem, 1409. h. g.

PREDGOVOR AUTORA OVOM
SIRIJSKOM PREDAVANJU

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ

U Njegovo ime, neka je Uzvišen!

وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

...i ne postoji ništa što Ga ne veliča (17/44).

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبَدًا دَاشِّمًا

Es selamu alejkum ve rahmetullahi ve
berekatuhu, stalno i zauvijek!

Draga i iskrena braćo!

Ova poslanica na arapskom jeziku je predavanje održano u Emevijskoj džamiji u Damasku prije četrdeset godina na zahtjev i insistiranje tamošnjih znanstvenika. Ovo predavanje slušalo je blizu deset hiljada osoba među kojima je bilo, ništa manje, od sto velikih znanstvenika Sirije.

Navedene činjenice u ovom predavanju osjetio je "stari Nursi" osjećanjima kakva su tada vladala kod njega, potisnut jasnim osjećajem, sasvim uvjerljivo da su te činjenice bile skoro ostvarljive, međutim, dva svjetska rata i absolutni despotizam koji je vladao četvrt stoljeća,* doveo je do zakašnjenja ostvarenja tih činjenica za četrdeset ili pedeset godina.

Sada su se pojavile vesele vijesti ostvarenja onoga o čemu je bila riječ, sa jasnim ukazivanjem na horizontu islamskog svijeta, u smislu da ovo važno predavanje nije samo jedno staro predavanje, s kojim se vrijeme oprostilo, nego je ono predavanje islamskog društva koje je u sebi sačuvalo u cjelini svoju ozbiljnost i činjenicu kroz cijelo ovo vrijeme. Sve ono što se desilo jeste, da je 1327. g. po Hidžri postala 1371. h.g., i da je Emevijska džamija prerasla u džamiju islamskog svijeta koja obuhvata tri stotine i sedamdeset miliona osoba.** Predavanje poput ovog je, doista, i sada veoma aktuelno, i ima potrebe da bude prevedeno, kako ja mislim.

Said Nursi

---

* Tj. sa ukidanjem osmanskog hilafeta 1923. do 1950. godine.(Prim. prev.)

** Broj muslimana tada. (Prim. Prev.).

PROGRAM POSLANICA NUR O SAOPĆENJU

"Ovdje se bilježi važan odgovor na pitanje od velikog značaja, jer "stari Said" sjeća se, sa istim ranijim svojim osjećanjem, toga svoga predavanja koje je održao prije 40 godina." To je niz predavanja navedenih *Poslanica Nur* i njihovih uticaja, a on kao da ih sada posmatra.

Mnogi su me pitali, a pitali su i neke od mojih prijatelja, nurdžija, i još uvijek pitaju:

Zašto *Poslanice Nura* nisu poražene pred ovom velikom gomilom protivnika, tvrdoglavih filozofa i zalutalih ljudi, uprkos njihovom uspostavljanju zapreke i brane, do izvjesne granice, da zabrane širenje miliona vjerničkih i značajnih islamskih djela... uprkos njihovu lišavanju mnogih ljudi, posebno nevine omladine, da se upoznaju sa činjenicama vjerovanja, uz olakšanje metoda njihova zaglupljivanja i zavodenja slastima ovosvjetskog života..., uprkos njihovim pokušajima da zatvore i spriječe put *Poslanica Nur*, raznim sredstvima

prijevare, metodama žestokog napadanja, izmišljanja laži, širenjem netačne propagande, zaplašivanjem naroda i nastojanjem da svijet odvoje od *Poslanica*, strahom. Uprokos svemu tome, *Poslanice Nur* su se proširile. Šta je mudrost ovakva njihova širenja da mu nema primjera, pa je samo rukom prepisano preko šest stotina hiljada primjeraka? *Poslanice* su se daleko proširile, a ljudi su ih prihvatili sa velikom željom, potajno. One se izučavaju po Turskoj i izvan nje sa velikom radošću i ljubavlju.

Odgovarajući na brojna pitanja i navode koje predočavamo, mi kažemo:

Odgovor:

Poslanice Nur, koje su uistinu komentar Časnog Kur'ana sa naravnim objašnjenjem uzvišenih njegovih značenja, govore da je u nevjerovanju i zabludi duhovna paklenost na ovom svijetu, isto kao što potvrđuju da je u vjerovanju duhovno uživanje na ovom svijetu. One jasno govore da je u griješenju, smutnji i uživanju zabranjenog težak duhovni bol, kao što su u dobrim djelima i ponašanjima kao što se ponašao Muhammed (alejhi's-selam) i postupanju prema šerijatskim činjenicama - duhovne slasti koje sliče džennetskim slastima.

Poslanice Nur, u ovim stilovima, spašavaju poremećenog i zabludeleg ko ima iole pameti od ustrajavanja u svojim griješnim ciljevima, jer u ovom našem stoljeću postoje dva stravična stanja.

Prvo stanje:

Sklonost čovjeka i njegovi materijalni osjećaji koji ne primjećuju posljedice pa daju prednost jednom gramu trenutnog uživanja nad tonom kasnijih uživanja. Ovi osjećaji su, u našem stoljeću, zagospodarili pameću čovjeka i njegovim idejama. Zbog toga je jedini put za spašavanje glupoga od njegove gluposti, otkrivanje njegova bola u njegovom uživanju slasti. Njemu treba pomoći da nadvlada te svoje osjećaje, jer čovjek u ovo naše vrijeme, iako zna kakve su slasti na Budućem svijetu i uživanja skupa kao dijamant, daje prednost beznačajnom osovjetskom uživanju nad onosvjetskim. Ovo liči komadima stakla koje može da bude razbijeno, kao što na to ukazuje časni ajet sure *Ibrahim*:

يَسْتَحْبُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ

koji život na ovome svijetu više vole od onoga svijeta (*Ibrahim*, 3). Na osnovu ovoga i zbog

jake ljubavi prema ovom svijetu, primjetićeš čovjeka kako juri iza onih koji su zalutali. On ih slijedi nakon što je bio vjernik.

Jedini put da čovjek bude spašen od ovog potčinjanja jeste ukazivanje na bolove Džehennema, njegove patnje i muke čak i na ovom svijetu.

Ovo je taj program na kome se odvijaju *Poslanice Nur*.

Dosadni ateizam, u naše vrijeme, pojava zabluda koje nastaju iz nasilja savremenih znanosti i njihova zavođenja i navraćanje mladog pokoljenja na gluposti, djelovalo je da se opomene jedna od deset osoba ili možda jedna od dvadeset osoba, nakon što mu je predočen Stvoritelj, (neka je Uzvišen), i potvrđeno mu postojanje Džehennema, zaplašivanjem džehennemskim patnjama, da bi se klonio zla i loših djela. Nakon svega ovog primjetićeš ovog istog da kaže: "Allah je Oprosnik i Milosnik..., Džehennem je veoma daleko," a onda nastavlja sa svojim zabavama i uživanjima. Srce mu postaje poraženo i duša slomljena pred nasiljem njegovih strasti.

Eto tako *Poslanice Nura* objašnjavaju bolne i teške posljedice koje nastaju zbog nevjerovalja i zablude na ovom svijetu u većini

poređenja o kojima se govori, pa čovjeka najpredanijeg strastima i najtvrdoglavijeg tjeru da se izvuče iz rezervoara njihova zabranjena uživanja, njihovih pesimističkih gluposti i navodi one koji su među njima razumni, na put tevbe i traženja oprosta.

Naprimjer, jednostavna su poređenja koje sadrže *Riječi šesta, sedma i osma* u okviru: "*El-Kelimatu's-sagire*" i duže poređenje koje sadrži *Treća stavka*: "*El-kelimatu's-sanije ve's-selasin*" (Treća stavka Trideset druge Riječi). Ova poređenja navode najgluplje i najzavedeniјe na zaprepaštenje i strah i na prihvatanje upute i savjeta *Poslanica*.

Naprimjer, mi ćemo ovdje ukratko ukazati na ono što je primijetio "stari Said" kroz činjenice u vrijeme svog misaonog šetanja kroz razmišljanja o ajetu *En-Nur* i njegovu objašnjenju u petom dijelu "*Dvadeset devetog pisma*". Ko želi neka se obrati na to, a sažetak toga bi bio:

Za vrijeme tog mog misaonog putovanja, viđao sam svijet životinja, svijet kome treba hrana i prehrana. Kada sam to promatrao sa stanovišta materijalističke filozofije, izgledalo mi je, da je taj životinjski svijet bolan i uplašen zbog slabosti i nemoći u slučaju potrebe i velike gladi.

Kada sam to posmatrao okom zalutalih i nemarnih, uzviknuo sam uzvikom koji je bio pun bola i tuge. Kada sam pogledao taj svijet pogledom vjerovanja i kuranske mudrosti, sa imenom *Er-Rahman* (Milostivi), onda mi sinu svjetlost iz sazvježđa *Er-Rezak* (Onaj koji opskrbljuje) kao Sunce koje sija i koje osvjetjava taj gladni i očajni svijet i izljeva na njega obilato svjetlo Svoje milosti.

Zatim sam video i drugi svijet u ovom životinjskom svijetu, a to je svijet male piladi koja su drhtala od slabosti, nemoći i bijede. Pokrila ih je tužna i bolna tama što poziva svakog čovjeka da se na njih smiluje. Kada sam pogledao okom zalutalih, uzviknuo sam: O, žalosti, kakva šteta!" Međutim, kada sam pogledao okom vjerovanja koje mi je dalo naočale, pomoću kojih sam video izlazak imena *Er-Rahim* (Samilosni) iz sazvježđa sažaljenja, to ime razasulo je svoje lijepo i sjajno svjetlo tako da je preobratilo taj tužni svijet u ljupki, veseli svijet, a suze tužbe, bola i tuge, kako se izljevaju iz moga oka, prelaze u suze radosti, zahvale i dobročinstva.

Potom mi se pojavio svijet čovjeka kao na filmskom platnu, pa sam ga posmatrao očima zalutalih, kad tamo - svijet mračan i strašan. Ja se nisam mogao savladati u sebi pa uzviknuh

bolnim krikom iz dubine svoga bića: "O, žalosti!" jer nade ljudi koje se protežu od iskona i njihova poimanja i ideje ovičene u Kosmosu, njihova ozbiljna posmatranja i njihova prirodna spremnost da čeznu za vječnošću. Džennetom, iskonском srećom, njihovim snagama koje se protežu, a nisu ograničene po prirodi, njihove smjernice upućene ka ciljevima i namjerama kojima kraja nema, njihova izloženost sa njihovom slabošću i nemoći, napadima nesreća i neprijatelja koji se ne mogu ni pobrojati... sa svim ovim, oni imaju život sasvim kratak, žive životom koga ispunjavaju buka i uznemirenost, kušaju gorčine smrti svakog dana, čak svakog sahata, mjere bijedu življenja u svom životu i ispijaju bolove gorčine i prolaska, a što je najteži bol za srce i najveće opterećenje za savjest, pored toga što oni gledaju u kabur i u groblje okom nemarnih kao da su to vrata koja vode ka vječitoj tami, u čiju se utrobu bacaju jedan po jedan ili grupa iza grupe.

I tako... u času dok sam posmatrao ovaj svijet čovjeka, utapajući se u tmine slične ovim, skoro da uživknem iz dubine svoga srca, duše i pameti, štaviše, iz svih svojih osjećaja, iz svih atoma moga bića, kad svjetlo, koje zrači iz Kur'ana i čvrsto vjerovanje koje izrasta iz Kur'ana, zdrobi te naočale koje zavode,

obmanjuju, i pokloni mome razumu vid poput prozora, kroz koji vidim Allahova lijepa imena (*El-Esma'ul-husna*). Ta lijepa imena zasijala su kao Sunce koje sija iz svog sazviježđa, pa ime *Allahovo*, *El-Adil* (Pravedni) vidjeh kako sija iz sazviježđa *El-Hakim* (Mudri), ime *Er-Rahman* (Milostivi) iz sazviježđa *El-Kerim* (Časni), ime *Er-Rahim* (Samilosni) iz sazviježđa *El-Gafur* (Onaj koji prašta), ime *El-Bais* (Onaj koji proživljava) iz sazviježđa *El-Varis* (Onaj koji daje da se naslijedi), ime *El-Muhji* (Onaj koji oživljava) iz sazviježđa *El-Muhsin* (Dobročinitelj), ime *Er-Rab* iz sazviježđa *El-Malik* (Gospodar). Ova imena obasjala su svojim sjajnim svjetлом brojne svjetove unutar tamnog svijeta čovjeka i preokrenuli te tamne u ljupke i svjetlom obasute svjetove, kao što su se odvojila ta džehenemska stanja time što su se otvorili prozori ka drugom svijetu, pa su se prostrla svjetla na sve strane tog očajnog svijeta za čovjeka, pa sam rekao: "*Elhamdulillah, Eššukrulillah*" toliko puta koliko je atoma ovog svemira. Tada sam primijetio okom sigurnim i saznao pouzdanim znanjem:

"U vjerovanju je, doista, istina duhovnog Dženneta, a u zabludi - duhovnog Džehennema na ovom svijetu."

U toj šetnji pojavio se svijet zemljine kugle,

i odrazili naučni mračni zakoni filozofije koji nisu u skladu sa vjerom, te su taj svijet prikazali u mojoj fantaziji kao svijet kranjeg čuda i zbunjenosti. Kada sam promislio o ovoj zemlji, koja se kreće brzinom većom od brzine topovskog zrna za sedamdeset puta i prolazi odstojanje od 25 hiljada godina u toku jedne godine, sa svojom starošću i oronulošću, izložena raspadanju i drobljenju svakog trena, a u svojoj utrobi nosi zastrašujuće zemljotrese, a na sebi ovog očajnog čovjeka koji putuje i prolazi atmosferom ovog neograničenog kosmosa... pa sam se sažalio na položaj ovog čovjeka usred ove neprozirne i divlje tame nad njim. Glava mi je počela brujati od straha što sam video; svijet prekriven mrakom pred mojim očima. Bacio sam naočale filozofije o zemlju i u cjelini ih zdrobio. Na ovo sam, tada, pogledao pogledom prosvijetljenim Kur'anskim mudrostima i tada imena Stvoritelja Zemlje i nebesa: *El-Kadir* (Moćni), *El-Alim* (Sveznajući); *Er-Rabb, Allah, Rabbu's-semavati ve'l-erdi* (Gospodar nebesa i Zemlje), *Ve Musehiru š-Šemsi ve'l-Kameri* (Onaj koji potčinjava Sunce i Mjesec) zasjaše iz sazviježđa milosti, veličine i Božanstva svjetлом Sunca i preplaviše taj nesretni divlji i zapanjujući svijet sjajnim i svjetlim svjetлом što je djelovalo na mene da

vidim ovim svojim vjerničkim očima da je Zemljina kugla krajnje uređena i potčinjena u svojoj kompleksnosti čovjeku, u punoj sigurnosti i miru, te da je na njoj opskrba za svakoga ko puzi po njoj. Zemlja izgleda kao brod koji putuje pripremljen za plovidbu, mir, odanost i trgovinu. Ona se kreće sa svim stvorenjima koja su na njoj oko Sunca u prostranom Gospodarevom kraljevstvu natovarena opskrbom poput voza, broda ili teretnog aviona, u proljeće, ljeto i jesen. Tada sam rekao: "Hvala Allahu na blagodati vjerovanja!" To sam rekao toliko puta koliko je atoma na Zemlji.

U svjetlu ovog primjera ti možeš uporediti i brojna druga poređenja sadržana u *Poslanicama Nura* koja potvrđuju da poremećeni i zalutali kušaju i na ovom svijetu duhovnu džehennemsку kaznu, kao što i dobri ljudi i vjernici žive u duhovnom džennetu i na ovom svijetu. Oni su u mogućnosti da okuse jelo koje ima okus tog duhovnog dženneta svojim čulima, islamskim i ljudskim opredjeljenjima i sa manifestacijom vjere. Oni su u mogućnosti, također, da iskoriste te slasti prema stepenima svoga vjerovanja.

Međutim, priroda ovog olujnog stoljeća, u kome vladaju pokvarene struje osjećaja i koja usmjerava ljudske poglede ka bezdanim

horizontima i davljenju u njima, prouzrokovala je udar groma koji remeti osjećaje. Zbog toga zalutali ne osjećaju svoju duhovnu kaznu privremeno, a upućene je zadesio nemar pa ne mogu da procijene pravom procjenom istinsku draž vjerovanja.

Druga strašna situacija našeg stoljeća

Vrste zablude koje su proistekle iz ateizma, prirodnih znanosti i zavjere nastale iz tvrdoglavog nevjerovanja u prošlosti su bile neznatne, kada se porede sa situacijom u ovo naše vrijeme. Zbog toga su dokazi islamskih mislilaca i njihove studije bile dovoljne za potrebe njihova vremena, jer je nevjerovanje njihovog stoljeća građeno na sumnji. Tu sumnju oni su otklanjali vrlo brzo, s obzirom da je vjerovanje u Allaha (neka je Uzvišen), uglavnom postojalo u narodu, bilo je sasvim lahko mnoge uputiti na put Upute i ispravnu stazu, spasiti ih od gluposti i zablude. To se moglo ostvariti podsjećanjem na Allaha (neka je Uzvišen) i zaplašivanjem Allahovom kaznom, tako da su mnogi odustali od njihova cilja.

Međutim, danas se situacija izmijenila, jer, dok se u prošlosti nalazio jedan ateist u jednom mjestu, danas je moguće naići na stotinu

nevjernika u jednom mjestu i kasabi. Broj onih koji su zalutali porastao je zbog njihova iskušenja sa znanostima u savremenim naučnim disciplinama, pa stoje iz inada i zavjereništva prema činjenicama vjere, daleko više nego što je bilo u prošlosti, pa možda i sto puta. Pošto se ovi tvrdoglavci faraonskom snagom i strašnim zabludama suprotstavljaju vjerničkim činjenicama, onda je neminovno njima se suprotstaviti svetim činjenicama, koje imaju snagu atomske bombe, da im ona sruši njihove principe i osnove na ovom svijetu, pa da njihov prodor i prelaženje stane, štaviše, da jedan dio njih pristupi predaji i vjerovanju.

Mi najobilatije zahvaljujemo Allahu i beskrajno šukr činimo Njemu zbog toga što je *Poslanica Nur* postala protuudar koji lijeći krvave rane našeg stoljeća, što je ona jedna od duhovnih nadnaravnosti mudrog Kur'ana i jedan njegov odsjaj. Ti možeš brojnim poređenjem *Poslanica Nur* da se suprotstaviš najtvrdoglavijim protivnicima, sabljom Kur'ana od dijamanta, da postaviš dokaz za Božansku jednotu i činjenice vjerovanja, brojem atoma u Kosmosu.

Možda je ovo tajna da *Poslanica Nur* nije poražena već dvadeset pet godina, nastupajući u lice najžešćih napada, *Poslanica Nur* je

bila uvijek pobjednik.

Da, zaista, poređenje vjerovanja i nevjerovanja, upute i zablude, o čemu govore *Poslanice Nura*, očevidno potvrđuje spomenutu činjenicu. Onaj koji stekne uvid i spozna odsjaje *Dvadeset druge Riječi* sa njenim *mekamama* (stavovima) npr., ili uputi pogled na prvi stav *Trideset druge Riječi*, ili pročita *Prozore trideset trećeg Pisma*, ili prelista *Jedanaesti dokaz* iz okvira *Štapa Musaova*, i kada uporedi ostala poređenja i druge analogije sa onim što smo spomenuli, spoznat će, sasvim jasno, da svijetle činjenice Kur'ana u *Poslanicama Nura* jesu činjenice koje mogu da presijeku misao nevjerovanja i tvrdoglavost zalutalih, koji su se odmetnuli u ovo naše vrijeme i da iskorijene korijene onih dviju mržnji.

Onako kao što su se sakupili komadići koji odstranjuju veo sa lica neviđenih činjenica stvaranja svijeta i najvažnije detalje tajni vjere u *Medžmui talismani* (Zapisima), isto tako sabiranje tih rasutih dijelova koji se potvrđuju dokazima, da zabludjeli žive u džehennemu na ovom svijetu, a upućeni kušaju slast dženneta, također na ovom svijetu, zatim, da je vjerovanje duhovno sjeme Dženneta, a nevjerovanje sjemenka džehennemskog drveta *Zekum*, nadam se da će se sabrati ti dijelovi

Bediuzzaman SAID NURSI

---

*Poslanica Nura u sažetu Medžmu'u (Zbirku) i
proširiti se uz Božiju pomoć.*

Said Nursi

الخطبة المباركة

بيان
بعد الزمان سعيد الشورى

SIRIJSKO
PREDAVANJE

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

I mi poput svega onog što ima dušu i koje jezikom svoga stanja svome Gospodaru čini hvalu i zahvalu, isto to izlažemo tom Nužnom Postojećem (*Vadžib'ul-Vudžud*) koji kaže:

لَا تَنْهَوُا مِنْ رَحْمَةِ اللهِ

Ne gubite nadu u Allahovu milost! (Ez-Zumer, 53). Neka je salat-i selam bezgranično na našeg vjerovjesnika Muhammeda, odabranika koji kaže: "

جَئْتُ لَا تَمِمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ

"... Poslan sam, doista, da upotpunim plemenitost morala..."* tj. Allah me je poslao ljudima radi upotpunjavanja plemenitih

* Prenosi Malik u *Muvetti* saopćavajući od Vjerovjesnika (alejhi's-selam); Ibni Abdu'l-Berr kaže da je lanac prenosilaca vezan na način sahīh - hadisa od Ebu Hurejre, njega prenosi i Ahmed Haraiti na početku *Evvelu'l-mekarima* autentičnim senedom od Ebu Hurejreta vezano za Poslanika riječima: "Poslan sam da upotpunim dobrotu morala.." (prenijeti sažetak iz djela *Kešfu'l-hafa* od Adžlunija, I/221).

svojstava i spasa čovječanstva od poražavajuće ljudske prirode. Nakon zahvale i salavata:

O, moja braćo Arapi, koji slušate ovo predavanje u ovoj Emevijskoj džamiji, ja se, doista, nisam ispeo na ovaj čurs i na ovo mjesto koje je iznad moje mogućnosti da vas upućujem, jer je ovo pitanje iznad moje moći i sposobnosti, jer je među vama približno sto vrlih učenjaka. Moj primjer prema vama je kao primjer djeteta koje odlazi jutrom u školu i vraća se navečer da izloži svome ocu šta je naučilo, želeći da ispravi svoje greške i lijepo ponašanje ispravljanjem i upućivanjem.

Moja situacija prema vama je poput situacije djece prema odraslima. Mi smo učenici u odnosu na vas, a vi ste profesori, nama i ostalom islamskom narodu. Eto, onda, ja iznosim nešto od onoga što sam učio od svog profesora.

Ove lekcije naučio sam u školi društvenog života, u ovo vrijeme i na ovom mjestu. Naučio sam da postoji tamo šest vrsta bolesti koje su prouzrokovale da mi stojimo na pragu srednjeg vijeka, u vrijeme dok su stranci, a posebno Evropljani, otišli prema budućnosti.

Te bolesti su:

prvo: život očaja koji među nama nalazi uzroke i svoje oživljenje,

drugo: iščeznuće iskrenosti u našem društvenom i političkom životu,

treće: ljubav prema neprijateljstvu,

četvrti: nepoznavanje svijetlećih spona koje povezuju muslimane međusobno,

peto: širenje despotizma poput raznovrsnih zaraznih bolesti, i

šesto: svođenje truda na lične koristi.

Lijek za ovih šest ubitačnih bolesti našeg društvenog života izvukao sam iz ljekarne Časnog Kur'ana, koji je poput medicinskog univerziteta. Objasnit ću ga kroz šest riječi, koje su temelj i osnovica u liječenju.

PRVA RIJEĆ: "NADA"

tj. snažno oslanjanje na Božiju milost i pouzdanje u nju.

Da! Na osnovu ovoga što sam naučio iz lekcije života, drago mi je da vam donesem veselu vijest, vama, islamskom džematu, da se brzo javljaju znaci prave zore i da se približila svjetlost Sunca ovosvjetskoj sreći Svijeta Islama, a posebno Osmanlijama i Arapima o kojima ovisi napredak islamskog svijeta, njihovo buđenje i opreznost. Ja to, doista, najavljujem, snažno i odlučno, kako bi cio svijet čuo, uprkos očaju i sumnji.*

---

* "Stari Said" obaviješten je zahvaljujući ranijem osjećaju od prije četrdeset pet godina da će se islamski svijet, a u predhodnici toga arapske zemlje, oslobođiti dominacije stranaca i njihove vlasti, formirat će se islamske zemlje, 1371. godine po Hidžri. On nije razmišljao tada o dva svjetska rata, niti o absolutnom despotizmu, koji je trajao skoro četrdeset godina, pa je prenio radosnu vijest o onome što je bilo 1371. godine i kao da je to 1327. ne uzimajući u obzir uzrok zakašnjenja, ako bi se to uzelo u obzir. (primjedba.autora.).

Budućnost će biti, doista, u korist islama. Samo u korist islama. Vlast će počivati samo na istinama Kur'ana i vjerovanja. Zbog toga smo mi dužni da se radujemo Božijoj odredbi i onome što nam je dosudio Allah, jer nama pripada svjetla budućnost, a strancima pomiješana žalost prošlosti.

Ovo je moj poziv! Ja za to imam više dokaza. Spomenut ću samo jedan i pol dokaz, između tih brojnih dokaza, nakon što izložim nekoliko uvodnih misli.

Prva uvodna misao glasi:

Istine Islama karakterišu se svojom pripremom, kompletnom pripremom za pokretanje Ummeta ka materijalnom i duhovnom napretku.

Što se tiče spremnosti za duhovni napredak, mi kažemo:

"Zapamtite! Historija koja registrira stvarne događaje jeste najvjerodostojniji svjedok za istinitost tih događaja. Pa eto, to je historija koja nam pokazuje da jedan japanski komandant koji je porazio Ruse izjavljuje slijedeće svjedočenje o veličini islama i njegovoj pravičnosti: "Onoliko koliko se muslimani budu pridržavali snage islamskih činjenica, toliko će povećavati napredak i progres. Ovo nam

pokazuje historija. Ona nam pokazuje, također, da onoliko koliko se slabo pridržavaju muslimani tih činjenica, toliko će ih pogoditi divljaštvo, zaostanak, iščeznuće čiji će rezultat biti razne vrste dar-marova i nemara. Oni će biti poraženi. Što se tiče drugih vjerovanja, kod kojih je ovo sasvim suprotno islamu. tj. koliko se sljedbenici tih vjerovanja slabo pridržavaju svoje vjere i koliko je slaba njihova ekstremnost i čvrstoća u vjeri, utoliko će oni povećavati napredak i progres. Onoliko koliki je njihov ekstremizam i pridržavanje u vjeri, oni će toliko biti izloženi nazadovanju i nemirima. Ovo je sud historije. Tako protiče vrijeme sve do sada.

Historija nam nije nikada pokazala, od najboljih stoljeća iz sretnog vremena do danas, da je ijedan musliman ostavio svoju vjeru dajući prednost razumu i uvjerenom dokazu i da je prihvatio drugo vjerovanje. Ovdje se ne uzima u obzir oponašenja širokih masa koji se ne oslanjaju na dokaz, kao što se ne uzima za pouku otpadanje od vjere i dizanje protiv njenih istina. To je drugo pitanje. Dok je većina sljedbenika drugih vjerovanja, čak i najekstremniji među njima, kao stari Rusi i Englezi, dala prednost, na osnovu suda i razumskog dokaza, vjeri islama nad svojim vjerovanjem, i prihvatili su islam. Imajući u vidu da nas historija

objavještava da se broj onih koji ispoljavaju islam, na osnovu racionalnog suda, povećava iz dana u dan, kolektivno i grupno".*

Kada bismo mi pokazali našim djelima i ponašanjima plemenitost etike Islama i savršenost činjenica vjerovanja, sljedbenici drugih vjerovanja prihvatali bi Islam kolektivno i u grupama, pa možda bi se potčinile i neke zemlje i kontinenti Svijeta islamu.

Čovječanstvo koje je počelo da uzvikuje i budi se, rezultatima savremene nauke i tehnike

---

* Dokaz za ovu tvrdnju je da se sa pojavom dva Svjetska strašna rata i apsolutnog despotizma nalazimo u stanju u kome su poslije četrdeset i pet godina:

1. Neke manje zemlje kao Švedska, Norveška i Finska prihvatile su da se izučava Kur'an u njihovim školama, prihvatile su to kako bi to izučavanje bilo kao brana pred širenjem komunizma i ateizma.

2. Veći broj poznatih engleskih govornika prihvatali su Kur'an, radili su na odobrovoljavanju Engleza da prihvate Kur'an.

3. Najveća zemlja svijeta Amerika će svom svojom snagom prihvatići i podržavati Kur'anske istine, priznajući da će Azija i Afrika naći sreću, sigurnost i mir u okrilju islama, kao što će podržavati nove islamske zemlje i pokušati ostvariti dogovor i saradnju s njima. Sve ovo potvrđuje istinitost ove tvrdnje koja je izrečena prije četrdeset pet godina, a postoji i čvrsti dokaz za to. (prim. a.).

spoznalo je ljudsku bit i njegovu suštinu, uvjerilo se da nije moguće živjeti prepušteno samo sebi bez vjere. Čak i najžešći ateisti i oni koji negiraju vjeru prisiljeni su da potraže utočište u vjeri na kraju svojih kretanja, jer "tačka oslonca" čovječanstva u vrijeme kada navale nesreće i neprijatelj izvana i unutra, a ono nemoćno i nesposobno, isto tako "tačka njegova traženja pomoći" njegovim neograničenim nadama, koje se protežu do u vječitost, a ono siromašno i bijedno, jeste "spoznaja Kreatora", vjerovanje u Njega i čvrsto uvjerenje o zagrobnom životu. Otuda nema drugog izlaza probuđenom čovječanstvu da se spasi svoga nemara osim čvrste odluke o tome.

Sve dok se ne nađe u školjci srca pravi dragulj vjere, na glavu cijelog čovječanstva će se sručiti duhovne i materijalne katastrofe, a čovjek će biti najbolnija i najponiženija životinja.

Siže ovih riječi

Čovjek se probudio u ovom našem stoljeću zahvaljujući nauci, tehnici, prijetnji ratova i strašnih događaja. On je osjetio vrijednost biti ljudskosti i spoznao njegovu sveukupnu spremu da čovjek svojom čudnom kolektivnom

spremnošću nije stvoren za ovaj prevrtljivi kratki život, nego je stvoren radi trajnosti i vječitosti, sa dokazom nade koja se proteže do zauvjek. Svaki čovjek počeo je da osjeća, skladno svojoj spremnosti, da ovaj prolazni tjesni svijet nije dovoljan za takve nade i želje, koje su ograničene, čak kada bi moć fantazije, koja uslužuje čovjeka, rekla:

"Ti ćeš, čovječe, živjeti milion godina dominirajući ovim svijetom, međutim, prihvatićeš vječitu smrt poslije koje uopće nema života." Nema sumnje da fantazije tog budnog čovjeka, koji nije izgubio svoju osobenost ljudskosti, da će on to popratiti sa uzdahom i tugom, umjesto da se veseli i razglasiti veselu vijest zbog gubitka svoje trajne sreće.

Ovo je tajna da se pojavi jaka sklonost prema istraživanju istinite vjere, u dubini svakog čovjeka, pa da istražuje, prije svega, istinitost prave vjere, da bi bio spašen od vječite smrti. Sadašnji savremeni svijet je najbolji dokaz ove istine.

Kontinenti i zemlje na Svijetu počele su nakon četrdeset i pet godina, i sa pojavom ateizma, da spoznaju, kao i svaki čovjek, ovu ljudsku jaku potrebu.

Većina početnih ajeta u surama Kur'ana i

nijihovih završetaka navodi čovjeka na pomisao koja kaže: Razmisli, o čovječe, i konsultuj svoje srce i misao kako bi ti postala jasna činjenica ove Istine."

Razmislite npr. o riječima Uzvišenoga "Znajte..., Znaj..., Zašto ne razmislite..., Zar niste pogledali... Zar se ne sjećate..., Pa zašto ne razmislite..., Zato uzmite iz toga pouku, o vi, koji ste obdareni..." i drugi primjeri ajeta kojima se apeluje na ljudski razum. Ovim ajetima se pita: Zašto ste zanemarili nauku, a odabrali put neznanja? Zašto ste tako ekstremni i odstupate od uočavanja istine? Šta vas je navelo na ludilo, a vi ste razumna bića? Šta vas je spriječilo da razmišljate i promišljate o događajima ovog života pa ne uzimate u obzir Pravi Put, niti ste upućeni na njega? Zašto ne razmišljate i ne prihvataćete sud vaših razuma pa da ne budete zalutali?

Potom ovi ajeti govore: "O, ljudi, probudite se i uzmite pouku! Spasite se duhovne nesreće koja vas pogoda savjetujući vas šta se zbilo sa minulim stoljećima.

O braćo, koji se nalazite u ovoj Emevijskoj džamiji, o braćo u džamiji islamskog svijeta! I vi se probudite i poučite! Odmjeravajte događaje u svjetlu ogromnih događaja koji su se zbili u

toku prošlih četrdeset pet godina! Budite upućeni, o vi koji sebe ubrajate među one koji razmišljaju i koji znaju!

Iz onoga što je proteklo zaključujemo

Mi, muslimani, službenici smo Kur'ana, slijedimo dokaze, prihvaćamo našim pametima, umovima i srcem istine vjere. Mi nismo kao oni koji su ostavili oponašanje na osnovu dokaza, oni koji oponašaju svećenike, kao što je običaj sljedbenika ostalih vjera.

Na osnovu toga, budućnost u kojoj vlada razum, znanje i nauka, vladat će sud Kur'ana čije se odredbe oslanjaju na razum, logiku i dokaz.

Eto, počeo je zastor, koji je prekrivao Sunce islama i spriječavao osvijetljavanje čovječanstva, da se odstranjuje i cijepa. Te zapreke počele su se sužavati i povlačiti. Prije četrdeset i pet godina su se pojavili znaci te zore. Hiljadu tri stotine sedamdeset prve godine se pojavila iskrena zora, ili je ona na pomolu. Čak i kad bi to bila lažna zora, ipak, pojavit će se prava zora poslije trideset ili četrdeset godina, ako Bog da.

Da, umiješalo se osam zapreka pa istine islama nisu zagospodarile potpuno prošlim vremenom, a to su:

Prva druga i treća zapreka:

- neznanje stranaca,
- njihovo kašnjenje iza njihova vremena (tj. daleko od civilizacije),
- ekstremizam u svojoj vjeri.

Ove tri zapreke počele su se odstranjavati zahvaljujući naučnom napretku i pozitivnim stranama civilizacije.

Četvrta i peta zapreka jesu

- dominacija svećenika i vlast duhovnih voda nad mislima ljudi i njihovim umovima,
- oponašanje stranaca tih svećenika slijepim oponašanjem.

Ove dvije zapreke također su počele iščeza-vati nakon širenja slobode misli i spremnosti ljudskog roda ka istraživanju istina.

Šesta i sedma zapreka:

- Širenje duha despotizma među nama i
- širenje pokuđenih ponašanja koja nastaju napuštanjem šerijata i suprotstavljanjem njemu.

Prolazak moći despotizma pojedinca u ovo vrijeme ukazuje i na prolazak despotizma grupa i strašnih organizacija poslije trideset - četrdeset

godina, zatim ključanje islamskog žara i zaustavljanje opasnih rezultata pokuđenog ponašanja su garancija da će biti odstranjene ove dvije zapreke ili su već u vremenu njihova odstranjenja, a bit će potpuno odstranjene, ako Bog da.

Osma zapreka

Prepostavljanje postojanja neke vrste protjeričnosti između nekih pitanja savremene nauke i formalnog smisla islamskih istina. Ova iluzija uzrok je do izvjesne granice da je zaustavljeno dominiranje islamskih istina u prošlosti. Pa naprimjer: "Bik i riba," koji označavaju dva duhovna meleka kojima je naređeno da kontrolišu zemlju Allahovom naredbom - neki su to u svojim fantazijama pretočili u dvije otjelovljene stvarne životinje, tj. u ogromnog bika i ogromnu ribu. Zbog toga su savremeni učenjaci zauzeli stav suprotan islamu jer nemaju uvida u ono što je istina, a što je alegorija. Ovdje je stotina sličnih primjera jer nakon što se otkrije istina, ni najzagriženija filozofija neće izbjegći predaju i potčinjavanje. Poslanica "*El-Mu'džizatu'l-kur'anije*" (Kur'anske nadnaravnosti) ukazala je na sve ajete kojima se suprotstavlja savremena nauka, istakla je da je u svakom tom odsjaju jedan od odsjaja nadnaravnosti Kur'ana. Ona je

objasnila šta misle učenjaci kritikujući Kur'an u cjelini i njegove riječi, i objasnila da u svakoj od tih visokih i uzvišenih istina postoji nešto što ne može dostići ruka nauke, pa su se tvrdoglavci filozofi predali i popustili. Ove poslanice su nadomak ruke svih, i svaki pojedinac može se lako upoznati sa njihovom sadržinom, pa neka pogleda, neka vidi kako se stvarno ruši ova zapreka, kao što je i najavljenio prije četrdeset i pet godina.

Da, postoje vrijedna djela islamskih učenjaka iz ove oblasti. Na pomolu su znaci koji ukazuju da će ova osma zapreka potpuno iščeznuti.

Ako se to nije desilo do sada, ono će se desi - ti poslije trideset - četrdeset godina i spoznat će se nauka, istinska spoznaja i ljepote civilizacije. One će preovladati nad osam spomenutih zapreka i likvidirati ih. To će biti sa *oživljenjem duha istraživanja istina, pravednosti, ljudske ljubavi* i njihovim naoružavanjem i opremanjem, pa će ih uputiti na čelo borbe protiv tih osam neprijatelja, na osam frontova.

Njihov poraz je stvarno počeo. One će biti potpuno likvidirane poslije pola stoljeća, ako Bog da.

Da, poznato je da je najveće dostojanstvo

(vrlina) ono koje čak i neprijatelji potvrđuju i prihvataju .

Samo dva među stotinama primjera.

Prvi primjer: mister Karlajl, jedan od poznatih filozofa devetnaestog stoljeća i najpoznatiji na američkom kontinentu, skreće pažnju filozofima i učenjacima kršćanima riječima: "Islam se pojavio među tim lažnim i pokvarenim narodima, on ih je progutao. Imao je i pravo da ih proguta, jer islam proističe iz srca prirode i on, čim se pojavio, iščeznuo je u njemu totemizam Arapa, kršćanska polemika i sve što nije bilo istinito, jer je to drvo mrtvo kojeg je progutala vatra islama. Ono je nestalo a vatra i dalje tinja."

Mister Karlajl dodaje riječi o Poslaniku (alejhi's-selam) i kaže: "On je velik čovjek, koga je Allah podučio znanju i mudrosti. Naša je obaveza da budemo naklonjeni njemu, prije svega."*

On kaže također: "Ako sumnjaš u istine islama, onda ti je preče da sumnjaš u aksiome i kategoričke nužnosti, jer je islam od svoga početka najčistija i najneophodnija istina." Tako ovaj poznati filozof registruje ove istine o islamu na

---

* Iz prijevoda Muhammeda Sibaija Karlajlova djela Heroji. (op. prev.)

raznim mjestima svoga djela.

Drugi primjer: Bizmark,* koji se smatra najvećim misliocem u historiji savremene Evrope, kaže:

"Proučavao sam nebeske knjige studiozno i nisam u njima našao stvarnu mudrost koja bi zagarantovala sreću čovječanstva. To zbog toga što je u tim nebeskim knjigama došlo do devijacija. Međutim, našao sam da Muhammedov (alejhi's-selam) Kur'an nadmašuje ostale knjige. U svakoj njegovoј riječi našao sam po jednu mudrost. Nema tamo nijedne knjige koja bi ostvarila sreću čovječanstva kao Kur'an, i nije moguće da ijedna knjiga bude kao ova, koju bi proizveo čovjek. Oni koji tvrde da su ove misli Muhammedove (alejhi's-selam), oholo se ponašaju prema istini i negiraju naučne nužnosti, tj. negiraju da je Kur'an Allahov govor, nešto što se samo po sebi razumije."

Ovako polja oštromnih u Americi i Evropi proizvode veličanstvene proizvode poput Karlajla i Bizmarka, lica koja kritički razumijevaju.

---

* Jedan od poznatih njemačkih političara (1815.-1898.), od onih koji su ostvarili njemačko jedinstvo, a Njemačku učinili skoro najnaprednjom zemljom 19. stoljeća. (op. prev.).

U svjetlu ove činjenice mogu reći sa puno zadovoljstva i smirenosti:

Evropa i Amerike zatrudnjele su islamom, i rodit će jednog dana islamsku zemlju, kao što je i osmanska Turska zatrudnjela Evropom i rodila jednu evropsku zemlju.

Draga braćo u ovoj Emevijskoj džamiji, braćo u islamskoj džamiji poslije pola stoljeća! Zar uvodi koje smo rekli do sada neće proizvesti:

da će sam islam biti dominantan nad kontinentima ubuduće, stvarno i duhovno, i ono što će voditi čovječanstvo ka sreći ovog i onog svijeta je samo islam, a kršćanstvo će se pretočiti u islam, složiti se s njim i slijediti Kur'an nakon što se oslobodi devijacija i izmišljotina.

Druga strana: Islam je spreman za materijalni napredak

Snažni uzroci koji pokreću islam ka napretku govore da će islam dominirati u budućnosti i materijalno.

Isto onako kao što smo potvrdili u Prvoj strani, o duhovnoj spremnosti islama za napredak, ova strana jasno ukazuje spremnost islama za materijalni napredak i njegovu

dominaciju ubuduće, jer u srcu duhovne osobenosti islamskog svijeta sakupilo se i pomiješalo pet snaga koje ne mogu biti poražene, one su krajnje čvrste.*

---

* Da, razumijemo iz sadržaja Kur'ana i uputstva njezinih predavanja da Kur'an sa svojim spominjanjem nadnaravnosti vjerovjesnika ukazuje čovječanstvu da će se slične nadnaravnosti ostvariti ubuduće sa napretkom. Kur'an podstiče čovjeka na to, kao da mu kaže: Hajde radi i nastoj da ostvariš primjere ovih nadnaravnosti. Prekrati npr. odstojanje od dva mjeseca i prebrodi za jedan dan ogromna prostranstva kao što je to radio Sulejman (alejhi's-selam), radi na liječenju najtežih bolesti kao što je liječio Isa (alejhi's-selam), izvodi vodu koja izbija životom iz stijene i spasi čovječanstvo od žđi kao što je to uradio Musa (alejhi's-selam) svojim štapom, istražuj materiju koja će te sačuvati najgoreg prženja u vatri i zaogrni se kao što se zaogruuo Ibrahim (alejhi's-selam), ubiri najdalje glasove i slušaj ih, gledaj na slike iz najdaljeg istoka i zapada kao što su to činili neki vjerovjesnici, smekšaj željeze kao tjesto kao što je to radio Davud (alejhi's-selam), i učini željezo kao vosak u svojoj ruci da bi ga mogao koristiti za sve zanate čovječanstva, nastojte da iskoristite sve koristi sahata i broda koji su nadnaravnosti Jusufa i Nuha (alejhimus-selam), radite na oponašanju njih dvojice! Ovim poređenjem naći ćemo da Kur'an Časni vodi čovječanstvo ka materialnom i duhovnom napretku, drži nam predavanja i potvrđuje da je Kur'an profesor svima.(op.a.).

Prva moć

"Islamska istina", koja je kao profesor svih savršenstava i primjer, čini od tri stotine i pedeset miliona muslimana jednu osobu i oblikuje je u stvarnoj civilizaciji i istinitim naukama. Islamska činjenica ima moć koju ne može poraziti neka druga moć bez obzira koja bila.

Druga moć

"Neodložna potreba", koja je stvarni profesor civilizacije i industrijalizacije i koja je opremljena opremom i kompletnim principima. Tako isto i "siromaštvo", koje je za nas smrtni udarac. Neodložna potreba i siromaštvo su dvije snage koje ne miruju, niti se mogu pobijediti.

Treća moć

"Šerijatska sloboda", koja upućuje čovječanstvo ka putu natjecanja i stvarne konkurenциje prema uzvišenim i visokim ciljevima, koja drobi sve vrste despotizma i razvaljuje ga, koja pokreće visoke osjećaje kod čovjeka, osjećaje koji su snabdjeveni raznim osjetljivostima kao konkurenca, zavist, ljubomora, puna budnost i tendencija ka osavremenjivanju. Ova treća moć, "šerijatska sloboda", znači: ukrasiti se najvećim stepenima

savršenstva koja krase čovjeka, tj. težnju i nastojanje prema savršenstvu.

Četvrta moć

"Vjernička smionost", koja je snabdjevena sa sažaljenjem i milošću, tj. ne zadovoljava se poniženjem pred nasilnicima niti da ga to veže sa onima kojima je nasilje učinjeno. Drugim riječima to znači: ne laskati despota, ne osjećati se poniženim, niti oholim nad poniženim. Ovo je veoma važna osobina šerijske slobode.

Peta moć

"Islamska uzvišenost" - čast koja oglašava uzdizanje Allahove Riječi. Danas, u naše vrijeme, ovo oglašavanje uzdizanja Allahove Riječi zavisi od materijalnog napretka i ulaska u područje istinske civilizacije. Nema sumnje da će se osobenost islamskog duhovnog svijeta spoznati i ostvariti ubuduće sa punim ostvarenjem čuvanja uzvišenosti islama, a što traži iman (vjerovanje).

Isto tako, napredak i progres islama u prošlosti zasnivao se na likvidaciji ekstremnosti neprijatelja, rušenja njegove upornosti i odbrane od njegove agresivnosti. Ovo se ostvarivalo snagom oružja i mača. U budućnosti će neprijatelj biti pobijđen i rasturen umjesto

materijalnim, moralnim mačevima stvarne civilizacije, materijalnog napretka, mačevima istine.

Zapamtite, braćo!

Naša namjera sa civilizacijom i ljubaznošću jeste lijep postupak koji može biti koristan za čovječanstvo, a ne da civilizacija bude štetna i loša za čovječanstvo kao što misle neki ludaci, koji misle da su loši postupci pozitivna strana pa ih oponašaju, ruše domove, vjeru daju kao zalog i mito da bi ostvarili na ovom svijetu ono što su ostvarili, a, ustvari, nisu ostvarili ništa.

Doista, nasiljem grijeha civilizacije nad pozitivnim stranama civilizacije i prevagom tasa loših djela te civilizacije nad tasom lijepih djela, čovječanstvo je primilo dva snažna udarca u dva svjetska rata. Te griješne civilizacije prouzrokovale su povraćanje krvlju, koje je poprskalo površinu Zemlje u cjelini. Uz Allahovu pomoć, preovladat će pozitivna djela civilizacije snagom i dobrotom islama koji će zavladati ubuduće, očistiti površinu Zemlje od prljavštine i ostvariti opći mir za cijelo čovječanstvo.

Da, pošto evropska civilizacija ne počiva na dobroti i uputi, nego na glupostima i strastima, na zavidnosti i dominaciji, to su loša djela ove

civilizacije nadvladivala nad dobrim djelima sve do sada. Ta civilizacija postala je poput drveta koga su probušili crvi revolucionarnih i terorističkih organizacija. Ovo je važan uzrok i pokazatelj da će civilizacija Azije tj. islamske civilizacije uskoro zavladati.

Kada pred vjernicima i islamom stoje snažni uzroci poput ovih i pouzdana sredstva za materijalni i duhovni progres i pravi put utrven poput željeznice, da bi se došlo do sreće ubuduće, kako onda da vi očajavate i zadržavate duhovnost duha islamskog svijeta i pomišljate na zlo u očaju, da je ovaj svijet kuća progrusa i napretka za strance i za sve drugo dok je kuća propadanja i zaostajanja za siromašne i bijedne muslimane, i samo za njih. Ovim vi činite groznu grešku!

Dok postoji sklonost ka savršenstvu prirodnog zakona u Kosmosu, zakona koji je uvršten i u prirodu čovječanstva, znači da će se istina i istinitost manifestovati ubuduće preko islamskog svijeta, ako Bog da, i ovo svjetska sreća, također, kao otkupnina za grijeha koje je počinilo čovječanstvo, osim ako ne iskrne kakvo iznenadenje zbog smutnji i nasilja koji su počinjeni.

Pogledajte u vrijeme, kako ono ne teče

pravom linijom pa da bi se udaljio početak od kraja, nego kruži poput kruga, kao kruženje naše Zemljine kugle, pa nam, katkada, ono pokazuje ljeto i proljeće u vrijeme napretka, a katkada zimu i jesen u vrijeme približavanja. Isto tako, kao što iza zime dolazi proljeće, a noć zamjenjuje dan, tako će biti i za čovječanstvo proljeće i jutro, ako Bog da. Vi imate pravo da iščekujete Božijom milošću pojavu Sunca istinitosti islama pa da primijetite pravu civilizaciju u okrilju općeg i kompleksnog spasa.

Na početku ovog predavanja mi smo rekli da ćemo predočiti jedan i po dokaz za ovu našu tvrdnju. Evo, do sada se završio jedan dokaz u cjelini.

Došao je red na pola dokaza, a on je u slijedećem:

Istraživanjem, i preciznim ispitivanjem i brojnim iskustvima raznih nauka, potvrđeno je da:

dobro, lijepo, savršenstvo i kompleksnost apsolutno vladaju u sistemu Kosmosa, i to je cilj sam po sebi, tj. to je stvarni cilj uzvišenog Kreatora sa dokazom da nas svaka nauka vezana za Kosmos upoznaje sa cijelokupnim tim pravilima, da u svakoj vrsti i u svakoj grupaciji

vladaju red i kreatorstvo tako da pamet čovjeka ne može da pojmi nešto kreativnije i savršenije od toga.

Pa na primjer:

Anatomija, koja je vezana za medicinu, nauka o sazviježđu Sunca, koja je specijalnost astronomije, i sve druge nauke koje su vezane za biologiju i zoologiju, svaka od njih govori nam svojim cjelovitim pravilima i svojim brojnim istraživanjima o savršenom redu Uzvišenog Kreatora u toj vrsti, Njegovoj kreativnoj moći i punoj mudrosti, i sve nam to objašnjava činjenica časnog ajeta:

الَّذِي أَخْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ

Koji sve savršeno stvara (Es-sedžda 7),

kao što kompletno istraživanje i sveobuhvatni opiti potvrđuju to.

Zlo, ružno, neistinito, loše, i drugorazredno, sve to je u prirodi Kosmosa djelomično i nije cilj samo po sebi.

Pa ružno, npr., u Kosmosu i među stvorenjima nije cilj sam po sebi, nego je to analogna jednota da bi se jedna istina ljepote preobrazila u brojne istine, a i zlo isto tako, nego je čak i šejtan stvoren i zagospodario nad čovjekom da bi bio sredstvo progresa čovječanstva, progresa

neograničenoga, ka savršensvu koje se ne može ostvariti bez utakmice i truda. Primjeri ovih zala, djelomičnih i ružnih djela, stvoreni su u Kosmosu da bi bili sredstvo za ukazivanje na razne vrste dobra i savršenstva. Tako je potvrđeno punim istraživanjem da pravi cilj u Kosmosu i osnovni cilj u stvaranju je: dobro, lijepo i savršeno. Zbog toga čovjek koji je uprljao površinu Zemlje svojim nasilničkim nevjerovanjem i grijesenjem prema Allahu, ne može izbjegći kaznu i iščeznuti a da se nad njim ne ostvari istiniti cilj u Kosmosu, nego će ući u zatvor Džehennema.

Isto tako, potvrđeno je punim istraživanjem i naučnom provjerom da je čovjek najplemenitije i najčasnije stvorene, da on može da otkrije svojim razumom i pameću pojavnne faze uzroka kod stvaranja bića i njihovih rezultata, da spozna odnose između razloga i kontinuiranih uzroka, može da imitira djelomičnu vještinu Božanskih stvorenja i stvaranja Onoga koji sve reguliše i Koji je Mudar, može da spozna svojim djelimičnim znanjem i djelimičnom vještinom savršenstvo Božijih djela. To on postiže pomoću izbornog dijela djelomičnim odmjeravanjem i ograničenom analogijom, da spozna ta cjelovita Božanska djela i apsolutno uzvišena svojstva.

Sve ovo govori da je čovjek najuzvišenije i najčasnije stvorenje.

Potvrđeno je, također, svjedočenjem činjenica koje je čovječanstvu predočio islam a koje se odnose na čovjeka i druga bića, da su muslimani najodabraniji i najčasniji ljudi, da su predstavnici Istine i istinitosti kao što je potvrđeno i svjedočenjem historije događaja i punog istraživanja, da su najčasniji predstavnici Istine oni koji su počašćeni među plemenitim čovječanstvom, da je najodabraniji među njima Muhammed (alejhi's-selam), kome to potvrđuje na hiljade njegovih nadnaravnosti, uzvišenost njegovog morala i plemenitosti, činjenica islama i Kur'an.

Pošto je polovina ovog dokaza objasnila ove tri istine, zar neki ljudi mogu da umanje, svojom bijedom, svjedočenje svih ovih nauka, da obore ovo kompletno istraživanje i urote se protiv Allahovog htijenja i iskonske mudrosti, pa da nastave u svojoj nasilničkoj okrutnosti, zavjereničkom nevjerojanju i strašnom rušenju? Zar je moguće da se nastavi ova situacija suprotstavljući se na ovaj način islamu?!

Zaklinjem se svom snagom koju mi je Allah dao, čak i kad bi bilo kod mene toliko jezika da se ne mogu ni pobrojati, svim njima bih se ja

zakleo Onim ko je stvorio ovaj svijet u ovom savršenom redu, koji je stvorio Kosmos kranje mudro i uredio ga počevši od atoma pa do sažviježđa koja putuju u Kosmosu, počev od krila mušice do svjetiljki zvijezda koje svjetlucaju na nebesima, zaklinjem se Velikim, Uzvišenim, Stvoriteljem, Savršenim, zaklinjem se Njime, (neka je Uzvišen), jezicima koji se ne mogu ni pobrojati, da nije moguće da se pojavi čovječanstvo protiv tekućeg Allahova zakona u Kosmosu, da se suprotstavlja ostaloj svojoj braći u okviru drugih stvorenja svojim cjelovitim zlim djelima da nadvlada nad dobrom, i da nepravedno vlada to otrovno nasilje nad tokom hiljada godina! Ovo je kategorički nemoguće!

Da! To nije moguće osim sa nemogućim pretpostavkama, a to je da čovjek nije Allahov zamjenik na Zemlji koji je preuzeo najveće povjerenje, najveći i najplemenitiji brat ostalih vrsta stvorenja, da je čovjek najniže, najprimativnije i najponiženije, najštetnije i najsironašnije stvorenje, da je došao u Kosmos da širi razbojništvo. Ova nemoguća pretpostavka je u osnovi neistina i ona se ne može ni na koji način prihvcati.

Radi ove istine možemo izvući zaključak iz polovine ovog dokaza.

Kao što je postojanje Dženneta i Džehennema na Budućem svijetu nužno, to će dobro i istinita vjera ubuduće biti apsolutni, čak će dobro i vrijedno zavladati čovječanstvom kao što je slučaj i sa ostalim vrstama. Čovjek će se izjednačiti sa ostalom braćom u Kosmosu, pa bi se uistinu moglo reći, da se ostvarila i potvrdila tajna iskonske mudrosti i u ljudskoj vrsti.

Sažetak riječi

Sve dok je čovječanstvo, sukladno kategoričkim spomenutim istinama, najbolji rezultat proizведен među bićima, sve dok je čovjek najčasnije stvorene kod plemenitog Stvoritelja, vječiti život zahtijeva postojanje Dženneta i Džehennema samo po sebi; ali i nasilje koje je počinilo čovječanstvo do sada uvjetuje postojanje Džehennema, kao što čovjekove plemenite spremnosti, usađene u njegovu prirodu i njegove vjerničke istine koje se odnose na sva bića, uvjetuju postojanje Dženneta, samo po sebi. Otuda je neophodno da čovječanstvo ne želi prihvati zla i nasilja koja je počinilo za vrijeme dva velika rata, koji su rasplakali cijeli Kosmos i izbljuvali "zekumski" svoj otrov, koji je bilo teško svariti pa je isprljalo Zemljinu površinu i ostavilo ljude da pate i tuguju i srušilo objekte civilizacije koje je podiglo čovječanstvo tokom hiljadu godina. Ako nekim

slučajem Sudnji dan ne bude iznenada pogodio čovječanstvo, mi se nadamo milosti Milostvog i Samilosnog da kur'anske istine budu sredstvo spasa čovječanstva od padanja u najgori položaj, da se Zemlja očisti od prljavštine i nečistoće i da se uspostavi opći mir.

**DRUGA RIJEČ:
"OČAJAVANJE JE BOLEST
KOJA UBIJA"**

Ono što je diktiralo meni moje iskustvo u životu i što je pročistilo moju misao, jeste da je očaj bolest koja ubija. Dakle, ona puzi u dubini srca islamskog svijeta. Ovaj očaj nas je porazio poput smrti tako da je jedna zapadna zemlja, čiji broj ne dostiže dva miliona osoba, mogla da zagospodari jednom muslimanskom istočnom zemljom koja broji dvadeset miliona stanovnika, mogla je da je kolonizira i podvrgne svojoj službi. Ovaj očaj je ono što je ubilo kod nas pohvalna svojstva, odvratilo naše poglede od opće koristi i učinilo tu korist pojedinačnom ličnom koristi. Ovaj očaj ubio je kod nas moralni duh, kojim su muslimani mogli da protegnu svoju vlast na istok i zapad Zemljine kugle neznatnom snagom. Međutim, čim je očajem, usmrćena ta nadnaravna moralna snaga, omogućeno je nasilničkim stranama, od prije četiri stoljeća, da zagospodare nad tristo miliona muslimana i okuji ih u lance.

Štaviše, jedan je, zbog ovog očaja uzetog iz malaksalosti i nemarnosti drugih, uzeo taj očaj za povod da bi se oslobođio odgovornosti i predao lijenosti govoreći: "Šta ja imam sa svijetom? Svi su ljudi izgubljeni kao i ja!" Taj se oslobođio vjerničke plemenitosti i napustio ozbiljni rad za islam.

Sve dok ova bolest hara među nama, do ove granice, i ubija nas nadomak oka, a mi odlučili da se osvetimo tom našem ubici, udarajmo po glavi taj očaj mačem časnog ajeta:...

لَا تَفْنِطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ

"ne gubite nadu u Allahovu milost" (39/53) i zadajimo smrtonosni udarac činjenicom časnog hadisa:

مَا لَا يُدْرِكُ كُلُّهُ لَا يُتَرَكُ كُلُّهُ

"Ko ne može postići sve, neka ne ostavi ono što može."

Ovaj očaj, je, zaista, bolest organa naroda, najsličniji karcinomu. On sprečava da se dostigne savršenstvo i protivi se duhu časnog hadis-i kudsija koji glasi:

أَنَا عِنْدَ حُسْنٍ ظَنَّ عَبْدِي بِي

"Ja sam onakav kako Moj rob misli o Meni."

Ovako postupa plašljivac, maloumni, nemoćni, i njihovo potomstvo. To nikada nije bilo svojstvo islamskog heroizma, niti je osobina istaknutih Arapa koji se odlikuju karakterom dostoјnjim hvale, a to je ponos čovječanstva. Islamski svijet naučio je iz stabilnosti i otpornosti Arapa lekcije i poruke. Naša je velika nada u Allaha da će se Arapi oslobođiti očaja, pružiti ruku pomoći i iskrene saglasnosti Turcima, koji su hrabra vojska islama, podići zajedno zastavu Kur'ana visoko, da leprša na svim stranama Svijeta, ako Bog da!

TREĆA RIJEČ

"ISKRENOST (SIDK) JE TEMELJ ISLAMA"

Suština svih ispitivanja u mom životu i uzburkavanje društvenog života, naučili su me, da je iskrenost (sidk) glavna osnova islama i sredina čvora koji je ugaoni kamen u našim uzvišenim karakterima i osobenost naših uzvišenih osjećaja. Zato moramo probuditi tu iskrenost u nama i njome lječiti naše duhovne bolesti.

Da, iskrenost je čvor života u islamu. Međutim, licemjerstvo je jedna strana stvarne laži, a laskanje, udvaranje i pretvaranje - sve je to prezrena i stvarna laž. Što se tiče razdora i licemjerstva, i ono je veoma štetna laž. Sama laž je potvora moći Uzvišenog Stvoritelja.

Nevjerovanje u svim svojim vrstama je laž. Vjerovanje je iskrenost i istina. Prema tome, veliko je odstojanje između iskrenosti i laži kao odstojanje između istoka i zapada. Istina i laž ne treba da se miješaju poput svjetla i vatre. Međutim, prevarantska politika i nasilnička

propaganda pomiješali su istinu i laž, pa se pokvarilo savršenstvo čovječanstva.*

Braćo moja, iz ovog predavanja kojeg je održao "stari Said" prije 45 godina razumije se, da je taj Said čvrsto povezivao politiku i društvena pitanja islama. Međutim, ne treba pomisliti da je on uzeo vjeru kao podlogu politici i kao njeno sredstvo. Nikako! Nego je on svom svojom snagom radio da politiku učini polugom vjere. Govorio bi: "Ja dajem prednost jednoj vjerskoj činjenici nad hiljadu političkih pitanja osovjetske politike." Da, tada je osjetio, a to je bilo prije približno 50 godina, da neki heretici, licemjeri, pokušavaju vjeru učiniti polugom politike. On je radio svom snagom da se suprotstavi tim njihovim idejnim namjerama i pokušajima, a da tu politiku učini sredstvom za ostvarenje istine islama i stavi je njemu na uslugu.

Nakon dvadeset godina primijetio je da se neka gospoda, vjernici trude da vjeru učine polugom islamske politike nasuprot postupku onih prikrivenih heretika licemjera koji su politiku učinili polugom ateizma sa dokazom evropeizacije. Eto, sunce islama nikada neće slijediti svjetlo zemlje, niti će biti poluga njemu. Njihov pokušaj da vjeru potčine politici znači odstupanje od plemenitosti islama, a to je uistinu veliki zločin. Štaviše "stari Said" primijetio je iz takvog postupka pripadnosti politici da je jedan učenjak hvalio žestoko licemjera koji se pridržavao ideje koja se podudara sa njegovom političkom idejom, a kritikovao je dobrog drugog učenjaka koji se pridržavao ideje koja se protivi njegovoj političkoj ideji, čak ga

SIRIJSKO PREDAVANJE

---

je on spojio sa grijesnikom. Stari Nursi mu reće:

"Kad bi šejtan podržavao tvoju političku ideju, ti bi mu činio dovu, ali da se čak i melek suprotstavi tvojoj političkoj ideji ti bi ga prokleo." Zbog toga je "stari Said" rekao prije 35 godina:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالْمُنْسَبَةِ

"Utječem se Allahu od šejtana i politike!" Politiku je ostavio. (op. prev.)

Pošto je "novi Said" u cijelosti ostavio politiku i ne obraća se na nju uopće, to je ovo "Sirijsko predavanje" "starog Saida" koje se dotiče politike prevedeno.

Nije potvrđeno da je on koristio vjeru kao polugu politike za cijelo vrijeme svoga djelovanja u životu koje je trajalo više od četvrt stoljeća. U njegovim djelima i Poslanicama koje broje stotinu trideset risala, pažljivo proučenih od strane stotinjak sudskeh vještaka, čak i u najmračnijim uvjetima koji su ga privlačili politici, zbog velike pritješnjnosti otpadnika i licemjera, pa ni onda kada je tajno osuđen na smrt, нико од њих nije pronašao nijedan podatak koji bi govorio da je koristio vjeru za politiku. Mi učenici Nursija koji smo pratili njegov život izbliza poznajemo ga do u detalje, ne možemo da se savladamo od uzbuđenja i divljenja ovakom stanju a da ga ne ubrojimo u dokaze prave iskrenosti u okviru "Poslanica Nur" (Učenici Nura).

Iskrenost i laž daleko su jedno od drugoga, koliko i nevjerovanje od vjerovanja. Podizanje Muhammeda (alejhi's-selam) u najboljim stoljećima na najviše stepene posredstvom iskrenosti i otvaranje tim ključem iskrenosti istine vjerovanja i riznica Kosmosa. To je iskrenost učinilo najtraženijom i najskupocenijom robom na tržištu društvenog života, dok je laž dovela do pada lažnog Musejleme i njemu sličnih, na najniži stepen. Kada se dogodio taj veliki preokret u ovom društvu, postalo je jasno da je laž ključ nevjerovanja i izmišljotina, najpokvarenija roba i najprljavija, roba koja izaziva osjećaj odvratnosti kod svih ljudi do tog stepena da je nemoguće da se do nje protegnu ruke onih koji su bili u prvom redu tog velikog preokreta. To su plemeniti ashabi u čijim je karakterima da uzimaju najbolju, najskuplju i najcjenjeniju robu. Sačuvaj, Bože, da su oni prljali svoje ruke lažima, pružili ih namjerno prema laži pa da liče lažovu Musejlemi! Naprotiv, zbog svoje zdrave prirodne sklonosti, oni su bili u prethodnici kupaca iskrenosti koja je najtraženiji imetak i najdjelotvornija roba. Štaviše, iskrenost je ključ svih istina i steperište penjanja Muhammeda (alejhi's-selam) na najuzvišeniji stepen. S obzirom da su se ashabi strogo pridržavali iskrenosti, nisu od nje

odstupali, to su muhaddisi i fakih (islamski pravnici) potvrdili da su svi asahabi pravedni (adil), njihovim prenošenjima nisu potrebna prečišćavanja. Svi hadisi koje oni prenose od Vjerovjesnika (alejhi's-selam) jesu autentični (sahih). Ova navedena istina je kategorički dokaz za saglasnost ovih učenjaka.

Tako je ovaj veliki preokret, koji se desio u vrijeme najboljeg stoljeća, učinio da je udaljenost između iskrenosti i laži veoma velika, kao udaljenost između nevjerovanja i vjerovanja. Međutim, sa protokom vremena, smanjilo se odstojanje između iskrenosti i laži. Štaviše, ponekad je politička propaganda davala više vrijednosti laži nego istini, pa se isprsila laži i smutnja na poprištu i dobili su prostora do izvjesne mjere.

Na osnovu ove činjenice niko nije u stanju da postigne stepen plemenitosti ashaba.

Ovdje ćemo se ovim zadovoljiti i ukazati plemenitom čitaocu na *Poslanicu o ashabima* (Risaletu's-sahabe), koja je dodatak *Dvadeset sedmoj riječi - Poslanici o džihadu*.

Draga braćo u ovoj Emevijskoj džamiji! Braćo, četiri stotine miliona muslimana, poslije četrdeset - pedeset godina, u velikoj islamskoj džamiji!

Uspjeha nema bez iskrenosti. Iskrenost je čvrsto uže. Laži radi interesa vrijeme je dokinulo! Neka ulema donijela je fetvu (mišljenje) da se može koristiti laž "privremeno" radi nevolje i interesa. Međutim, u ovo naše vrijeme ne vrijedi ta fetva, jer njeno korištenje nanijelo je štetu do izvjesne granice. Među sto smutnji ona je dala jednu korist. Zbog toga se ne mogu koristiti odredbe zasnovane na interesu.

Primjer za to: razlog skraćivanja namaza na putu jeste poteškoća. Međutim, poteškoća nije uzrok skraćivanju jer ona nije strogo definisana. Ponekad je se može zloupotrijebiti. Zbog toga uzrok jeste samo putovanje. Isto tako, i interes ne može biti uzrok laži, jer on nema strogu definiciju. To je baruština vrlo povoljna za loše korištenje. O njemu ne ovisi sud. Prema tome, dva su puta, trećeg nema,

اَمَّا الصَّدْقُ وَامَّا السُّكُوتُ

ili iskrenost ili šutnja, a ne iskrenost, šutnja i laž.

Uništenje sigurnosti i stabilnosti u ovo vrijeme nastupilo je kao posljedica strašne laži koja je opustila čovječanstvo, zatim omalo-važavanje i potvore, a to je samo rezultat laži i zloupotrebe laži, navodno radi interesa. Čovječanstvo nema drugog puta nego da zaustavi

taj treći pravac, u protivnom, svjetski ratovi koji su se dogodili oko polovine ovog stoljeća, stravični preokreti i grozna rušenja, doveli su do pojave "Strašnog dana" za čovječanstvo.

Da! Moraš biti iskren u svemu što govoriš! Međutim, nije ispravno da kažeš svaku istinu jer iskrenost, kad vodi prouzrokovanim štete, onda treba šutiti. Laž nikada nije dopuštena.

Ti moraš govoriti istinu u svemu što govoriš, ali ti nemaš prava da kažeš svaku istinu, jer ako istina nije iskrena, izaziva katkada loš utisak i stavlja istinu tamo gdje joj nije mjesto.

ČETVRTA RIJEČ: "LJUBAV"

Ono što sam naučio iz društvenog života tokom svoga življenja i rezultati do kojih sam došao kroz praćenja i istraživanja jeste:

Ono što je najdostojnije ljubavi jeste sama ljubav, a najprikladnija osobina gloženju jeste samo gloženje. To znači da je svojstvo ljubavi, koja je i garancija društvenog života i koja vodi ka ostvarenju sreće, jeste najpovoljnije svojstvo, a svojstvo neprijateljstva i mržnje, koje je faktor rušenja društvenog života i upropoštanja, jeste najgore svojstvo, najštetnije, najpreče i najneophodnije da se odstrani. Pošto smo objasnili ovu činjenicu u *Dvadeset i drugom pismu (Poslanica bratstva)*, mi ukazujemo ovdje na nju samo frangmentarno.

Period neprijateljstva i gloženja je istekao. Dva svjetska rata pokazala su dalekosežnost groznog nasilja i strašnog rušenja kakvo ima duh neprijateljstva. Postalo je sasvim jasno da od toga nema nikakve koristi. Na osnovu toga, ne treba izazivati neprijateljstva naših

neprijatelja zbog njihovih loših djela, ukoliko oni nas ne napadaju. Dosta im je Božanska kazna i vatra Džehennema!

Oholost i ljubav prema samom sebi katkada vode čovjeka do agresije na njegovu braću, muslimane, nepravedno, a on sam to ne primjećuje. Tako čovjek misli da on ima pravo, premda se primjer ovog neprijateljstva ubraja u potcjenjivanje čvrstih veza i uzroka koje povezuju muslimane međusobno, kao što su vjerovanje, islam i humanost i umanjenje vrijednosti toga. To bi bilo, zaista, najsličnije ludoriji ako bi neko dao prevagu neprijateljstvu zbog neznatnih malih povoda, sitnih kao kamenčići, nad uzrocima ljubavi koji su svojom veličinom kao visoke planine.

Sve dok se ljubav protivi neprijateljstvu i nastoji ga protjerati, njih dvoje se ne mogu nikada spojiti, isto kao što se ne može spojiti svjetlo i mrak. Osobina čiji uzroci nadvladavaju nad drugom, uistinu će naći sebi mjesto u srcu, u suprotnom, neće to dobiti.

Pa npr. kada se ljubav u svojoj biti nađe u srcu, onda se neprijateljstvo pretvara u sažaljenje i nježnost. Ovo je situacija sa vjernicima. Međutim, kada se nađe neprijateljstvo u svojoj biti u srcu, onda se ljubav pretvara u formalno

SIRIJSKO PREDAVANJE

---

prijateljstvo. Ovo se dogada sa zalutalima koji nisu prešli granicu.

Da! Uzroci ljubavi su: vjerovanje, islam i humanost. Primjeri toga su satkani od svjetlosnih čvrstih lanaca i duhovnih i odbrambenih tvrđava, dok uzroci neprijateljstva i mržnje prema vjerniku jesu beznačajni razlozi, sićušni kao kamenčići. Zbog toga neprijateljstvo prema muslimanu, jeste veliki grijeh, jer je to omalo-važavanje uzroka ljubavi, koja je kao planina!

Da saberemo izloženo.

Ljubav i bratstvo su u prirodi islama i njegova povezivanja. Onaj koji nosi u srcu neprijateljstvo najsličniji je djetetu pokvarenog temperamenta koje zaželi da zaplače zbog najmanjeg povoda za plač. To može katkada biti manje od krila mušice da to dijete zaroni u plač, ili je možda najsličnije čovjeku pesimisti koji ni o čemu ne misli dobro, kad god je moguće pomisliti zlo, on prekrije deset dobrih djela čovjeku jednim lošim djelom. Poznato je da se ovo u cjelini protivi islamskom moralu koji pravo procjenjuje i lijepo pomišlja.

PETA RIJEČ: "UMNOŽAVANJE DOBRIH I LOŠIH DJELA"

Lekcija koju sam naučio iz šerijatskog dogovaranja glasi da jedno loše djelo čovjeka, u ovo vrijeme, ne ostaje u svom stanju kao jedno loše djelo, nego raste i proteže se, tako da poraste na sto loših djela. Isto tako, jedno dobro djelo ne ostaje onakvo kakvo je, kao jedno dobro djelo, nego se katkada umnožava pa i na hiljade dobrih djela.

Mudrost i tajna ovoga jeste da su šerijatske slobode i propisano dogovaranje dokazali stvarnu dominaciju našeg naroda. To zbog toga što je kamen-temeljac u izgradnji našeg Ummeta i održavanje njegova duha, islam. A osmanski hilafet i turska vojska, s obzirom da to dvoje nose barjak islamskog Ummeta, jesu poput školjke i tvrđave Ummeta, zatim da su Arapi i Turci stvarna braća, da će tako ostati kao stražari te žaštitne tvrđave i čvrste školjke.

Eto tako, zahvaljujući ovom svetom savezu koji povezuje islamski Umjet, međusobno,

svi muslimani su postali kao jedna velika porodica. Islamski svijet povezan je islamskom sponom bratstva, poput članova jedne porodice, gdje jedni druge moralno podržavaju, a kad se ukaže potreba, pomažu i materijalno. Islamski svijet je ustrojen kao svjetleća niska i kada jedna osoba u porodici počini kakav prekršaj, onda će cijela porodica biti odgovorna i optužena u očima druge porodice. Na taj način, kao da je svaka osoba te porodice bila ta koja je počinila taj prekršaj. Taj prekršaj postao je kao da su ga počinile hiljade osoba te porodice. Tako isto kada jedinka te porodice učini jedno dobro djelo, njime se ponose i ostale osobe te porodice, i kao da je svaki pojedinac te porodice bio taj koji je uradio to dobro djelo.

Radi ove istine, u ovo naše vrijeme, posebno poslije četrdeset ili pedeset godina, neće počinitelj nedjela biti sam odgovoran za svoje loše djelo, nego će biti na štetu cijelom islamskom svijetu, i to milionima. Primjeri ove činjenice će se pojaviti poslije četrdeset ili pedeset godina.

Draga braćo, slušaoci ovih mojih riječi u ovoj Emevijskoj džamiji, o, braćo muslimani u džamiji islamskoga svijeta poslije četrdeset ili pedeset godina!

Niko od vas neće biti ispričan riječima: "Mi ne štetimo nikome, ali mi ne možemo ni da koristimo nikome! Prema tome, mi smo, tada, ispričani." Ova vaša isprika se odbija, jer vaša lijenost, vaše neinteresovanje i vaše držanje daleko od posla za ostvarivanje islamskog saveza i pravog jedinstva islamskog svijeta - to je velika šteta i sramno nasilje.

Isto kao što se jedno loše djelo umnožava na hiljadu, također i sa jednim dobrim djelom u naše vrijeme biva tako. Ovdje mislim na dobro djelo koje je vezano za svetost islama. Neće se korist saveza ograničiti samo na njenog činioca, nego će ga možda prekoračiti da bi obuhvatila njegovom korišću milione muslimana i ojačala njihov materijalni i duhovni život.

Na osnovu toga, ovo vrijeme nije vrijeme ležanja na postelji lijenosti i rahatluka, ne interesujući se za muslimane i ponavljajući riječi: "Šta ja imam s tim!"

Braćo moja u ovoj džamiji i braćo moja u velikoj džamiji islamskog svijeta, nakon četrdeset ili pedeset godina!

Neka vas ne zavara mišljenje da sam se ja ispeo na ovaj minber da vas savjetujem, nego sam se ispeo da izložim naša prava vama i za tražim to od vas, jer je interes malih grupacija i

njihova ovosvjetska i onosvjetska sreća vezan sa vašim primjerima, primjerima velikih i uzvišenih grupa, vladara i profesora Arapa i Turaka. Vaša popustljivost i pospanost, doista, štete vašoj braći malih grupacija, i to tako snažno. Ja upućujem sve svoje riječi posebno vama, o velikani, slavni Arapi, o vi, koji imate sreću da ste budni ili ćete se potpuno u budućnosti otrijezniti, jer ste vi naši profesori, a i profesori i vođe svih islamskih grupacija. Vi ste prvi borci u islamu, a onda je došao veliki turski narod, da snažno prenese tu vašu svetu dužnost!

Zbog toga je vaš grijeh velik zbog popustljivosti i pospanosti, kao što su i vaša dobra djela uzvišena i visoko cijenjena, posebno što se mi mnogo nadamo u Allahovu milost, da će se oni nakon četrdeset ili pedeset godina ujediniti, kao što su se ujedinile široke mase u Americi, i preuzet ćete vaše uzvišeno mjesto. Vi ćete uspjeti, uz Allahovu pomoć, da spasite islamski zarobljeni suverenitet i uspostavite ga kao što je bio ranije nad polovinom Zemljine kugle, pa možda i nad većim dijelom Zemlje. Ako se ne dogodi Kijametski dan, iznenada, slijedeće pokoljenje doživjet će ovu nadu, ako Bog da.

Plemenita braćo!

Nadam se da nećete pomisliti da ja ovim svojim riječima raspaljujem vašu brižnju radi bavljenja politikom, sačuvaj Bože, jer je činjenica islama uzvišenija od svake politike, čak, sve vrste politike i njene forme mogu da idu u povorci islama, da mu budu na usluzi i rade za njega. Nijedna politika nema pravo, bez obzira kakva bila, da koristi islam da bi ostvarila svoje ciljeve!

Ja poimam islamsko društvo kao cjelinu u ovo naše vrijeme, da najviše sliči fabrici sa zupčanicima i raznim alatkama, pa kad se poremeti jedan zupčanik, sigurno će našteti mehaničkom sistemu fabrike. Zbog toga je došlo vrijeme islamskog ujedinjenja i ono samo što se nije zbilo. Vi ne treba da obraćate pažnju na nedostatake jedni drugih.

Ovdje upozoravam, sa velikom tugom i žalošću da jedan dio stranaca, isto onako kao što su nam oduzeli naše značajne imetke i domovinu za nisku i beznačajnu cijenu, oni su nam već oduzeli i dio našeg uzvišenog morala, zahvalni karakter, čime se povezuje naše društvo. Oni su učinili to zahvalno svojstvo osovinom svoga napretka i progrusa, a umjesto toga, nama su ponudili sramote svojih priroda i

gluposti svoga morala.

Pa npr.: naš karakter, koji su oduzeli od nas, može se svesti u jednu njihovu misao:

"Ako ja umrem, neka živi moj narod; ja ću u njima imati vječiti život!" Ova priroda je najjača i najčvršća osnova za njihov napredak i progres. Nju su oni ukrali od nas, jer ova misao proistiće iz istinite vjere i činjenica vjerovanja. Ona pripada nama i svim vjernicima. Međutim, među nas se uvukao sramni moral i pokvareni karakter, pa ćeš vidjeti među nama i takvog egoista koji kaže: "Ako umrem žedan, iza mene neka ne padne ni kap kiše!" i "Ako ja nemam sreće, neka se cijeli svijet sruši!" Ovo su riječi glupaka koje se javljaju zbog nepostojanja vjere i nespoznaje Budućeg svijeta. To je nama ubačeno da nas truje.

Zatim, ta skupa priroda, kada je otišla među strance, svaka njihova osoba ostvarila je veliku vrijednost, kao da su oni jedan narod, jer je vrijednost jedne osobe u njegovoj brižnji. Čija brižnja bude njegov narod, on sam sobom je mali narod koji postoji!

Zbog nepostojanja budnosti kod pojedinaca u našem narodu i preuzimanja pokvarenog morala od stranaca, ima ih koji kažu: "Meni, meni!", uprkos snazi i veličini koju posjeduje

islamski svijet. Hiljadu ljudi poput ovog čovjeka, koji razmišlja samo o svome interesu, a ne mari za svoj narod, svedeni su na nivo jednog čovjeka.

مَنْ كَانَ هُمْتَهُ نَفْسَهُ فَلِيْسَ مِنَ الْأَنْسَانِ
لَا تَهُ مَدَنِيْ بِا لَطَبْعِ

"Čija brižnja bude on sam - on nije čovjek, jer je čovjek po prirodi civilizovan." On je primoran da čuva potomke svoje vrste. Njegov lični život može opstojati sa opstojanjem društva. Na primjer:

"Onaj koji jede somun mora da razmisli koliko je ruku bilo potrebno koje su mu pripremile taj somun, pa da ljubi te ruke."

Isti je slučaj i sa odjećom koju čovjek oblači. Koliko je ruku, alatki i mašina međusobno se ispomagalo da bi se odijelo pripremilo i sašilo. Na temelju ovih primjera izvršite uporedbu da biste saznali da je čovjek po prirodi prisiljen na povezivanje sa sinovima svoje vrste, jer on nije u mogućnosti da sam živi. On je prisiljen da im ukazuje moralnu podršku, da im otklanja njihove potrebe. Zbog toga je on civilizovan po prirodi. Onaj koji koncentriše svoj pogled samo na svoju ličnu korist, on se odvaja od

humanosti i postaje krvoločna životinja, osim onoga, Bože moj, koji nema izbora, a ima stvarnu ispriku.

ŠESTA RIJEĆ "ŠURA (DOGOVARANJE)"

Ključ sreće muslimana u njihovom društvenom životu je, doista, samo dogovaranje. Časni ajet nam naređuje da se dogovaramo o svim pitanjima, jer Uzvišeni kaže:

وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ

"...i koji se u poslovima svojim dogovaraju"
(Eš-Šura, 38).

Centralna tačka napretka čovječanstva i osnova njegovih nauka jeste dogovaranje. Ono biva kroz historiju, između stoljeća međusobnim sjedinjavanjem i dopunjavanjem ideja. A uzrok zaostanka najvećeg kontinenta, Azije, iz povorke civilizacije jeste njihovo nepoštovanje istinskog dogovaranja.

Ključ azijskog kontinenta i otkrivač njene budućnosti jeste dogovaranje. Isto onako kao što se međusobno dogovaraju pojedinci, i grupacije, i regioni treba da slijede isti put dogovaranja. Raskidanje raznih okova, koji su čvrsto držali tristo pa možda i četiristo miliona

muslimana i odstranjenje despotizma može uslijediti samo dogovorom i šerijatskom slobodom koja izbija iz islamske smionosti i vjerničke brižljivosti, slobodom koja je ukrašena šerijatskom etikom, i koja odbacuje loše postupke zapadne civilizacije.

Šerijatska sloboda koja izbija iz vjerovanja naređuje dvoje:

1. da se ne ponižava musliman niti da se on sam ponižava. Onaj ko je rob Allahu ne može biti rob ljudima;

2. da jedan drugog ne činite Bogom pored Allaha; onaj koji ne poznaje Allaha kako treba, zamišlja da na svakoj strani postoji neka vrsta božanstva, u svemu prema njemu, pa prihvata da to dominira njim.

Da! Šerijatska sloboda je dar Milostivoga, a odražava se iz odraza Milosnog, Samilosnog Stvoritelja. To je jedan od specifikuma vjerovanja.

Neka živi istina! Neka umre očaj! Neka traje ljubav! Neka jača dogovaranje! Neka je sva odvratnost, ukor, prigovor na onoga koji slijedi strasti! Neka je spas onome ko slijedi Uputu! Amin!

Ako se kaže:

Zbog čega poklanjaš toliku pažnju dogovaranju? Kako da napreduje čovječanstvo općenito, posebno Azija i islam sa takvim dogovaranjem?

Odgovor:

Kao što je objasnio "*Odsjaj Iskrenosti*", a to je "*Dvadeset prvi odsjaj*", istinsko dogovaranje rađa, doista, iskrenost i međusobno potpomaganje, jer tri elifa (I I I) postaju stotinu jedanaest (111). Sa iskrenošću i međusobnim istinitim potpomaganjem tri čovjeka mogu koristiti svome narodu kao sto osoba. Historija nam govori o brojnim događajima da je deset osoba moglo da izvrši posao za hiljadu osoba, sa iskrenošću, istinitim međusobnim ispomaganjem i dogovaranjem.

Sve dok traju potrebe ljudi, koje su neograničene, a njihov neprijatelj bezbrojan, moć naroda i bogatstvo su veoma ograničeni, posebno kada raste broj onih koji ruše i divljuju, što je posljedica širenja ateizma, ...onda mora da stoji, pred ovim neograničenim neprijateljima i potrebama koje se ne mogu ni pobrojati, tačka oslonca koja izbija iz vjerovanja. Isto onako kao što se osobni život tog naroda oslanja na tu tačku, i društveni život

može da traje i da se suprotstavlja šerijatskim dogovaranjem, koje će zaustaviti te neprijatelje i udovoljiti tim potrebama.

PRVI PRILOG OLIČENJE UZROKA

Ova napomena objašnjava duhovnu uspravnu hrabrost koja izbija iz imana u okviru vrlo lijepog predstavljanja, čiji ćemo sažetak navesti zbog pitanja koje smo spomenuli.

Pratio sam sultana Rešada* za vrijeme njegova putovanja u Rumeliju kao predstavnik istočnih oblasti Osmanske Turske. Bilo je to početkom "Perioda slobode" (Ahdu'l-hurrije).

U našem vozu bila su i dva učenjaka koji su se obrazovali u modernim školama. Među nama je potekao razgovor. Oni me zapitaše:

"Čega je preče i bolje pridržavati se, vjerskog žara ili žara nacionalnosti?" Tada sam im odgovorio:

Mi smo muslimansko društvo. Vjera i nacionalnost kod nas su jedno te isto. Razlika je samo formalna. Štaviše, vjera je i život i duša

---

* Sultan Muhammed Hamid zvani sultan Rešad. Hilafet je preuzeo nakon svrgavanja njegova brata Abdulhamida II 1909. g.(prim. prev.)

nacije. Ako se na njih dvoje gleda kao da se razlikuju i međusobno udaljuju, onda vjerski žar obuhvata i široke mase i uglednike, dok se nacionalni žar svodi samo na jednu grupu ljudi, jedan postotak onih koji žrtvuju vlastiti interes radi naroda.

Prema tome, vjerski žar mora da bude temelj općeg prava, da nacionalnost bude u službi vjere, da se povodi za njom i da bude njen čvrsti oslonac.

Mi Istočnjaci ne sličimo Zapadnjacima jer našim srcima dominira vjerska svijest. Slanje poslanika na Istok od strane Božanske moći ukazuje nam da samo vjerski osjećaj unapređuje Istok i vodi ka napretku i progresu. Sretno stoljeće i ona stoljeća koja su ga slijedila, najbolji su dokaz za to.

O, moji prijatelji, u ovoj putujućoj školi (mislim na voz), o, vi koji pitate šta je bolje, vjerski ili nacionalni žar, o, vi koji predajete u modernim školama, svima vama koji vozom vremena zajedno s nama putujete u budućnost, kažem:

"Vjerski žar i islamska pripadnost pomiješali su se kod Turaka i Arapa takvom smjesom da se to dvoje ne može rastaviti. Islamska pripadnost je najjače i najčvršće svjetlosno uže koje se

spušta sa najuzvišenijeg prijestolja, ono je čvrsta tvrđava koja se ne da srušiti".

Ta dva učitelja zapitaše:

- Šta je tvoj dokaz? Za ovu ovako veliku tvrdnju potreban je i veliki dokaz. Pa Koji je to dokaz?

Baš u taj čas naš voz iziđe iz tunela i mi proturimo glave kroz prozore da pogledamo šta ima vani. Primijetili smo dijete koje nije bilo starije od šest godina, kako stoji pored tračnica pruge.

Rekao sam svojim sputnicima:

- Ovo dijete odgovorit će nam, doista, na ovo naše pitanje, jezikom svoga stanja. Neka nam ono bude naš profesor umjesto mene, u ovoj našoj putujućoj školi.

Jezik njegova stanja govori nam o ovoj činjenici:

- Pogledajte ovu životinju "*Dabbetu'l-erd*," njenu buku i viku i njen izlazak iz tunela! Razmislite o tom djetetu koje stoji nadomak te životinje uprkos njene prijetnje. Ona vičući kao da prijeti: "Teško onome ko se sa mnom sudari i stane preda me!" Uprkos tome, to nevino dijete stoji mirno, ne pomiče se, veoma blizu je te životinje, sasvim smireno i slobodno, ne

obraća pažnju na njenu prijetnju, pokazuje veliku hrabrost i nadnaravnu smionost. Ono kao da omalovažava njen glupi napad. Govori jezikom stabilnosti i hrabrosti u ovim dječijim godinama:

"O, vozu! Ti me, doista, ne plašiš svojim bučnim glasom koji cijepa horizont nebesa. O vozu, ti si zarobljenik sistema! Uzda tvoja je u rukama tvoga vođe! Ti nemaš snage da prekoraciš svoju granicu, niti možeš meni suditi. Pa hajde, idi svojim putem! Nastavi svojim hodom uz dozvolu tvoga vode!"

O, moji saputnici u vozu! O, moja braćo koji ćete istraživati znanosti poslije pedeset godina!

Zamislite da Iranac Rustem, i Grk Herkul, stoje na mjestu ovog djeteta, a ne znaju ništa o vozu, niti vjeruju da se on kreće prema određenom redu, pa kada izide pred njih iz ovog tamnog tunela, a iz glave mu tuče vatra, gorivo, a njegov dah poput tutnjave nebeske, u očima munja svjetiljki, a on prijeti i ruži, kao da hoće dokrajčiti njih dvijicu! Pretpostavite ovu situaciju, a onda procijenite stepen straha i uznemirenosti koja ih je zadesila noću, kako bježe od voza, premda raspolažu smionošću i rijetkom hrabrošću! Pretpostavite kako se njihova sloboda i klonulost rasula pred prijetnjom

ove "zemaljske životinje" tako da im ne preostaje ništa drugo do njeg. To zbog toga što oni ne vjeruju da i voz ma sprovodnika koji ga sprovodi, niti vjeru da postoji red prema kome voz ide, ne mislju da je on pokorna i vodenja "životinja", ništa drugo. Njih dvojica su pomislili da je to lav koji sve drobi, ogromna divlja životinja koja sve lomi, iza koje u redu idu brojni lavovi i divljaci.

Braćo! Drugovi moji koji slušate ove moje riječi poslije pedeset godina!

Onaj koji je darovao ovom dječaku tu hrabrost i slobodu više nego ovoj dvojici junaka, poklonio mu smirenost i staloženost koji mnogo nadmašuju te osobine u njih dvojice, jeste sjeme istine u srcu tog dječaka, a istina je njegovo vjerovanje i smirenost da taj voz ide po redu i da su uzde te životinje u ruci njegova vodiča koji ga vodi kako hoće i radi sebe.

Ono što je uplašilo tu dvojicu poznatih junaka i zarobilo njihovu svijest jeste njihovo nepoznavanje vozovađe toga voza i njihovo nevjerovanje u red voza. A to proističe iz njihove neukosti-neznanja.

Primjer ove hrabrosti koja izbija iz vjerovanja tog mirnog dječaka koje se ustalilo hiljadu godina u srcima porodica islamskih skupina (to

su Turci i drugi koji im sliče) akidom i vjerom! To vjerovanje poklonilo im je veliku hrabrost pomoću koje mogu da osvoje zemlje jače od njih sto puta, da čvrsto stoje pred njima prenoseći savršenstvo islama na sve strane svijeta, po Aziji, Africi i polovini Evrope. Smrt su dočekivali sa velikom radošću govoreći: "Ako poginem, bit ću šehid, a ako ubijem neprijatelja, ja sam mudžahid. Štaviše, bili su postojani u imanu pred svakim preduzetim stavom neprijatelja, pred svim spremnostima čovjeka i njegovom moći, počev od mikroba pa do zvezde repatice na nebu, i kao da je svako od njih, strašni zaplašujući voz, ali nisu obraćali pažnju njihovim prijetnjama.

Sva plemena, pripadnici islama, a u prethodnici njih skupine Turaka i Arapa, dobili su neku vrstu osovjetske sreće svojom predajom ovog pitanja Allahu, zadovoljstvom Njegovom sudbinom i odredbom, viđenjem mudrosti i primanja saznanja pouke iz događaja, umjesto straha i nemira od tih događaja.

Iskazivanje ovih muslimana neobične moralne borbenosti poput hrabrosti koju je ispoljio ovaj dječak stavlja nam do znanja da će islamski narod dobiti, kao što će dobiti na budućem svijetu, sreću ubuduće i na ovom svijetu.

Ono što je unijelo u ovu dvojicu junaka strah, bježanje i nemir jeste nedostatak vjerovanja, akide, njihovo neznanje i zabluda. "Poslanice Nura" potvridle su hiljadama kategoričkih dokaza tu činjenicu, od kojih sam neke spomenuo i u uvodu ove Poslanice, a te su:

Nevjerovanje i zabluda predočavaju Kosmos svojim pristalicama da je ispunjen hiljadama zastrašujućih neprijatelja. Štaviše, Kosmos je niz skupina neprijateljski raspoloženih prema čovjeku, počevši od Sunčevog sistema pa do bakterija koje izazivaju tuberkulozu pluća. Sve se to urotilo protiv ovog bijednog čovjeka, rukama snažnih slijepaca, puke slučajnosti i gluhe prirode, tako da izazivaju kod njega stalni strah, neprekidni bol, nemir koji ga prati i stalno uznemirenje, uprkos čovjekove sadržajne prirode, cjelovite spremnosti i sa potrebama i željama kojima kraja nema. Nevjerovanje i zabluda sadrže džehennemski zekkum i stavlju čovjeka na muke džehennema i na ovom svijetu. Ništa ne vrijedi hiljadama naučnih disciplina bez vjere i vjerovanja, niti čini ljudski progres, kao što ne slijedi ni junaštvo te dvojice poznatih junaka, nego u njegovoј krvi teče glupost i zabava, što remeti njegova čula da privremeno ne osjeti bol.

Kao što poređenje vjerovanja i nevjerovanja

vodi na onom svijetu u džennet i džehennem, tako isto vjerovanje na ovom svijetu ostvaruje neku vrstu duhovnog dženneta, čini čovjeka da gleda na smrt kao na neku vrstu oslobodenja obaveze, dok ga nevjerovanje vodi također na ovom svijetu u duhovni džehennem, oduzimajući mu svu sreću jer smatra smrt uništenjem zauvijek. To smo jasno potvrdili u "Poslanicama Nura" uz svjedočenje i punu kategoričnost. Ukazujemo plemenitom čitaocu na te Poslanice.

Ako želite, draga braćo, da vidite ovaj primjer, podignite vaše glave i razmotrite ovaj Kosmos. Koliko svjedočenja o Allahu vidite u Kosmosu kroz povrat zvijezda, svjetove, nizove događaja, neprestana zbivanja poput onog voza, letjelica i kola, koja kao da su kopnene lađe, morski brodovi, avioni, koje je sistematski i mudro stvorila ruka Božanske moći.

Isto onako kao što Božanska moć ima ove primjere u vidljivome i materijalnome svijetu, ona ima i u duhovnom svijetu brojne slične primjere, još čudnije. To može potvrditi svako pametan, čak većinu toga može primijetiti i onaj koji samo vidi.

Ove lančane i povezane pojave u Kosmosu, bile neke materijalne ili duhovne, suprotstavljaju

se zalutalima koji su bez vjerovanja, prijete im, zaplašuju ih i drobe njihovu moralnu snagu, dok vjernike ne plaše, niti im ičim prijete, nego oživljavaju u njima veselje, sreću, druženje, nadu i snagu. To zbog toga što oni posmatraju Bitak (Kosmos) svjetlom vjerovanja. Ti lančani događaji, ti materijalni i duhovni vozovi, ti svjetovi koji putuju - oni su upućeni da obavljaju određeni i definisani posao od strane mudrog Tvorca, da obave te poslove u okviru sistema i mudrosti, bez remećenja i prelaženja granice. Vjerovanje pokazuje vjerniku da sve i svašta podstiče baklju odraza Allahove ljepote, savršenstvo kreatorstva Uzvišenoga, daje mu moralnu veliku snagu i time mu otvara uzroke vječite sreće.

Strašni bolovi koji nastaju iz nedostatka vjerovanja, koje podnose zalutali, strah i žestoka strepnja koja ih prati, iza čega ostaju sve vrste ljudskog napretka nemoćne, da im pruže utjehu niti smirenje, čak im ne omogućavaju da osiguraju sebi moralnu snagu, pa se smjelost i stupanje naprijed ruše osim kada ih nemar prevari spuštanjem zavjese zaborava na to.

Međutim, vjernike ne plaše ti događaji niti ih lišavaju njihove duhovnosti. I to zahvaljujući vjerovanju, poput onog djeteta. Naprotiv, to im povećava čvrstoću njihove duhovnosti, jer oni

gleđaju na to , tj. na te događaje kroz prizmu istine svoga vjerovanja. Oni primjećuju htijenje Mudroga Stvaraoca, Njegovo upravljanje i raspoređivanje tim događajima, neograničenom mudrošću. Oni se oslobođaju straha i prijevare, jer znaju, da nije naredbe i dozvole Mudrog Stvaraoca, ne bi se mogli ovi putujući svjetovi uopće pomaknuti. Time oni postižu svoj smiraj, koji će ih također i na ovom svijetu usrećiti, svakog prema stepenu njegove zasluge.

Kod koga ne bude bilo u njegovu srcu i savjesti traga ove istine koja proističe iz vjerovanja i istinite vjere, i ko se nije oslonio na ovaj oslonac, njegov će primjer biti poput one dvojice poznatih junaka, kada im se sruši njihova moralna snaga, slično rušenju njihove hrabrosti i junaštva, bit će zarobljenik događaja svemira, raspast će se njegova savjest, a on će postati kao zaplašena latalica iza svakog događaja.

Zadovoljit ćemo se sa ovoliko da bismo objasnili ovu veliku istinu, jer su *Poslanice Nura* objasnile svojim potvrđenim dokazima kojih ima na stotine, da se ova tajna skriva u vjerovanju, dok zabluda u sebi nosi nesreću i propast još na ovom svijetu.

Čovjek koji u ovo naše vrijeme osjeća veliku potrebu za duhovnom snagom, čvrstinom,

stabilnošću i utjelovljenjem, on je već napustio istine vjerovanja, koje su najveći oslonac na koga se on oslanja i koji mu daje moralnu snagu, utjehu i sreću, pa ga zavede evropeizacija, osloni se na zabludu i glupost, umjesto da iskoristi islamsku narodnost, on ruši moralnu snagu u cjelini, nestaje mu utjeha, slabi mu čvrstina sa njegovim povinovanjem zabludi, gluposti i lažnoj politici. Zar ne primjećuješ da je ovo velika razdaljina od interesa i koristi čovjeka? Eto, čovječanstvo će saznati, jednog dana, ako ovom svijetu preostane nešto života, istinitost Kur'ana, zaštитit će se njime, prvenstveno muslimani.

"Starog Said-a" pitao je jedan dio narodnih poslanika vjernika početkom perioda slobode (ahdu'l-hurrije).

Ti politiku podvrgavaš vjeri, tražiš da ona slijedi vjeru u svemu, činiš je sredstvom koje se povodi za šerijatom. Sloboda se može prihvati samo na osnovu propisanog načina, što znači, da ti ne priznaješ slobodu i propis bez šerijata. Radi toga su te i svrstali u redove onih koji traže primjenu šerijata u događaju od 31. marta.

"Stari Said" im je odgovorio slijedeće:

Da! Nema sreće za islamski svijet bez primjene istina islama. Ukoliko se to ne primijeni, neće biti sreće, niti će narod osjetiti sreću na ovom svijetu, niti će živjeti ugodnim društvenim životom bez primjene šerijata. U protivnom, nema zasigurno pravde niti sigurnosti uopće, jer tada preovladavaju pokvareni moral i pokuđena svojstva. Na taj način ovo pitanje ostaje u prostoru između lažljivaca i licemjernih.

Iznijet ću vam nešto što potvrđuje tu činjenicu koje uvodim kao mali uzorak između hiljada dokaza, dodaje "Stari Said".

Otputovao jedan čovjek do naroda u pustinji i odsjedne kao gost kod jednog plemenitog čovjeka. Primijetio je da oni ne posvećuju posebnu pažnju čuvanju svojih sredstava - imovine, jer je domaćin jednostavno bacio novac u jedan ugao kuće, onako otvoren, bez zaštite. Tada gost dobaci domaćinu:

- Zar se ti ne plašiš krađe? Bacaš tako svoj novac po uglovima bez ikakve zaštite?

Domaćin odgovori:

- Nema kod nas krađe!

- Mi polažemo naš novac - ističe gost - u zatvorene željezne kase, pa i pored toga, kod nas se vrlo često dešava krađa!

- Mi odsijecamo ruku kradljivca - veli domaćin - kao što je Uzvišeni Allah naredio i prema zahtjevu šerijatske pravde.

- Onda mnogi od vas su bez jedne od svojih ruku - upada gost u riječ domaćina.

- Ja nisam vidio više do jednu odsječenu ruku - govori domaćin - a već sam doživio pedesetu godinu života.

- Kod nas hapse dnevno, približno, pedeset osoba zbog krađe, pa i pored toga, to ih ne sprječava da kradu, možda samo jednog od hiljada u odnosu na ono što sprječava pravda

kod vas - čudi se gost.

- Vi ste olahko shvatili jednu važnu činjenicu, a zanemarili drevnu čudnu tajnu. Zbog toga ste i lišeni pravde. Umjesto općeg ljudskog interesa, među vas su se uvukli lični interesi, pristrasnosti i sl. što mijenja prirodu odredaba i unosi u njih devijaciju.

Smisao te činjenice jeste:

da se kradljivac kod nas, kada pruži ruku da nešto ukrade, sjeti primjene nad njim, šerijatske odredbe, naumpadne mu da je to Allahova odredba, objavljena sa visokog trona. On tada, kao da osjeća osobnost vjerovanja dozvolom svoga srca i osjeti činjenicu u Iskonskom govoru (Kur'anu) gdje Uzvišeni kaže:

وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطُعُوا أَيْدِيهِمَا

Kradljivcu i kradljivici odsijecite ruke njihove! (El-Maide, 38). Tada se u njemu pokrene vjerovanje i akida koje on u sebi nosi, probude se kod njega plemeniti osjećaji, doživi u sebi jednu vrstu duhovnog stanja koje kao da provodi napad iz dubine njegove savjesti protiv sklonosti ka krađi. Ta sklonost, koja proističe iz animalne duše, u težnji za zlom i srozavanjem, rasturi se, nestaje i povlači. Posredstvom ovog ajeta odstranjuje se ta sklonost ka krađi jer ono

što napada tu sklonost nije zavaravanje i pomisao samo, nego moralna snaga pameti, srca i savjesti. Sve to napada u istom momentu tu sklonost, kao nebeska zabrana, a savjest zastrašuje. To dvoje ga smiruje.

Da, vjerovanje uvijek boravi u srcu, a pamet je sigurno duhovni stražar. Zbog toga, kad god se pojave pokvarene sklonosti iz pohlepe duše, sklonosti materijalnih osjećaja, njoj dobaci taj zaplašujući stražar: "Zabranjeno, nedozvoljeno!"... i protjera i porazi te pokvarene sklonosti.

Djela čovjeka izbijaju iz sklonosti srca i osjećaja. Ona bivaju otposlata iz žestine osjećaja duše i njenih potreba. Duša se potresa svjetлом vjerovanja, i ako bude kakvo dobro, uradit će ga čovjek, a ako nije dobro, čovjek će pokušati da se povuče. Tada ga neće nadvladati sklonosti, slijepi osjećaji i nesagledavanje posljedice.

Zaključak:

Kazna (*had ili 'ikab*) kada se izvodi primjenjujući Božansku naredbu i Stvoriteljevu pravdu, tada se duša, pamet, savjest i finoća skotrljaju u bit čovjeka, napajaju se njime i povezuju s njim. Radi ovog značenja saznajemo da izvršenje samo jedne kazne, za cijelo

vrijeme od pedeset godina, značajnijeg vašeg zatvaranja u zatvor svakog dana. Toga što vaša kazna, koju izvodite u ime pravde, ima uticaj samo u vašoj predrasudi i pomisli, jer kad neko kod vas počini kakvu krađu, sine mu u glavi kazna koja je postavljena radi interesa naroda i zemlje. On tada kaže da ljudi, kad bi znali da sam ja kradljivac, oni bi me posmatrali i gledali na mene podozrivo i sa ukorom. Ako bi se stvar otkrila protiv mene, vlada bi me otjerala u zatvor... Tada djeluje samo snaga uobrazilje i to djelimično, dok ga potpuno savladava jaka sklonost ka krađi, a koja izbjiga iz animalne duše i materijalnih osjećaja, posebno u potrebi. Tada njemu neće koristiti vaša kazna, da ga izvuče iz tog lošeg djela. Osim toga, to ne predstavlja Allahovu odredbu. Prema tome, nije ni pravda, nego nešto što kvari pravdu, poput namaza koji neće biti valjan ako se klanja bez abdesta i neokretanja prema Kibli. Ovo znači da će istinita pravda i zatrašujuća kazna biti kad predstavljaju Allahovu naredbu. U protivnom, djelovanje kazne bit će savim neznatno.

Kada se uporede Božanske odredbe s ovim djelimičnim pitanjem o krađi, spoznat će se da se ljudska sreća na ovom svijetu postiže pravdom, a pravda se može ostvariti samo na način kako je to objasnio časni Kur'an.

Pade mi na um:

Ako se čovjek brzo ne otrijezeni od svoje nemarnosti, ne uputi svojom pameti i ne otvori vrata suda radi provođenja Allahove pravde u okviru istina islama, o glavu će mu se rascijepiti i materijalni i duhovni sudnji dan, predat će oružje anarhistima i teroristima i drugima sličnim narodu Jedžudža i Medžudža.

Ovako je prenio "Stari Nursi" ovu priču jednom dijelu vjernika poslanika (naiba) i unio je prije četrdeset i pet godina u dopunu *El-Hutbetu'š-šamije* na arapskom jeziku koja je u jednoj sedmici objavljena dva puta.

A sada će ovu priču i prvu predstavu, a to su dva predavanja, iskoristit vjernici, plemeniti poslanici (naibi), u ovo vrijeme više nego prethodni. Mi im objašnjavamo ove dvije priče kao jednu poučnu lekciju.*

Said Nursi

---

* Molili smo našeg ustaza da nam u toku dva dana ispredaje *El-Hutbetu'š-šamije* - ("Sirijsko predavanje") objavljeno na arapskom jeziku jer ne vladamo dobro arapski. On je prihvatio da nam to predavanje objasni. Mi smo zabilježili ono što nam je ispredavao... Profesor je ponavljao neke rečenice, da bismo ih upamtili. Pošto smo shvatili primjer i

posljednju priču sasvim jasno, mi smo je stavili kao uvod studentima i narodnim poslanicima vjernicima. To smo uradili zbog toga što bi ustaz, kada bi otpočinjao sa predavanjima, rekao:

Ja vas stavljam preda se umjesto one dvojice učitelja u vozu, stavljam istinite vjernike naibe, umjesto one dvojice naiba vjernika koji su me pitali o šeriatu prije četrdeset pet godina. Tako poimam ovo pitanje i govorim u tom svjetlu.

Mi prvo objašnjavamo u ovoj Poslanici značenje znanstvenicima, odgajateljima i naibima vjernicima. Ako oni žele, mi ćemo im objasniti predavanje koje smo čuli od našeg ustaza kada nam je komentarisao "*El-Hutbetu's-šamijje*", a ako žele, mi ćemo ih štampati i objaviti.

Željeli smo da čujemo i predavanje o islamskoj politici koja kruži u islamskom svijetu. Međutim, pošto je Ustaz napustio politiku prije trideset i pet godina, to je predavanje koje se odnosi na politiku samo jedno od predavanja Saida en Nursi.

Učenici Nura: Tahiri, Zubejr, Bajram, Džeđlan, Sungur, Abdullah, Zija', Sadik, Salih, Husni i Hamza.

POGOVOR POGOVORU

NEKA ŽIVI UZVIŠENI ŠERIJAT!

26. ša'ban 1324. g., rumi
El-Džeridetu'd-dinijje/73
8. mart 1909. g.

O, naibi (parlamentarci),

Reći će samo jednu kraću rečenicu premda je ona duga, pa vas molim da obratite punu pažnju na nju, jer je u njenoj preopširnosti sažetost, a ona glasi:

Propisi i osnovni zakoni čine pravdu, dogovaranje i koncentriranje moći u zakonu i pod ovim naslovom ističem:

Islam i njegov uzvišeni šerijat su:

Istiniti Gospodar, Nosilac uzvišenog naziva,
Istiniti djelotvorac,

- Onaj koji sadrži čistu pravdu i ostvaruje tačku našeg oslonca,

- postavlja propise na čvrstoj osnovi,

- spašava one koji su u zabludi i koji

sumnjuju iz vrtače zbumjenosti,

- brine o našoj budućnosti i Budućem svijetu,

- sprječava vas da postupate u Allahovim pravima bez Njegove dozvole,

- u pravima koja sadrže interes svih naroda,

- čuva život našeg naroda,

- ističe našu čvrstinu i savršenstvo,

- ostvaruje naše postojanje pred strancima,

- opčarava pameti i umove,

- spašava vas od kritikovanja ovog i onog svijeta,

- osniva opći i kompletni savez na kraju kruženja,

- rađa opće misli (javno mišljenje) koje je duša tog saveza,

- preobražava nas bez unošenja ikakve smutljive civilizacije u granice naše slobodne civilizacije,

- spašava nas od prosjačenja od Evrope,

- odstranjuje ogromno odstojanje naše zaostalosti u kratkom vremenu na osnovu tajne nadnaravnosti,

- podiže nas u kratkom periodu sa jedinstvom Arapa, Turaka, Iranaca, Samićana,

- ističe moralnu osobenost države sa mani-

festacijom islama,

- spašava vas od prekršaja zakletve uz čuvanje paragrafa jedanaest Osnovnog zakona,

- ništi pokvarene snove koje je Evropa ranije unosila,

- uvodi vas u istinu da je Muhammed (alejhi's-selam) posljednji vjerovjesnik, da je serijat vječit,

- uspostavlja branu pred ateizmom koji ruši civilizaciju,

- odstranjuje svojom svjetlosnom stranom mrak koji razdvaja misli i rastura stavove,

- čini svu ulemu i vaize ujedinjenim na putu sreće Ummeta, mjere koje preduzima država potčinjava propisanom zakonu,

- povezuje i spaja grupe nemuslimana sve više jer je Njegova pravda čista i milostiva,

- čini najuplašeniju i najslabiju osobu najhrabrijom i najuzvišenijom i tako postupa s njima, ispunjava im osjećaj za napretkom i žrtvovanjem, budi ih da vole domovinu,...

- spašava nas od gluposti koja ruši civilizaciju i od potreba koje nisu neophodne,

- izaziva među nama aktivnost u radu na ovom svijetu uz podsjećanje i brigu za Budući svijet,

- uči nas lijepom ponašanju koje je život civilizacije, omogućava nam da shvatimo osnove plemenitih osjećaja,

- pročišćava vašu nezakonito stečenu imovinu, O, naibi, omogućava vam da ostvarite prava pedeset hiljada osoba koje su vas birale,

- i na vas ukazuje kao na jedan mali primjer kako da se usaglasi Ummet,

- čini vaša djela kao da su ibadet prema vašim iskrenim namjerama,

- spašava vas da ne činite prekršaje i atake u odnosu na pravo moralnog života tri stotine miliona muslimana.

Kada ispoljite islam i njegov uzvišeni šerijat, kada šerijat uzmete za osnovu vaših odredaba, kada primijenite pravilnike šerijata i kada do kraja iskoristite sve ovo, onda, da li ćete izgubiti išta?

Selam!

Neka živi uzvišeni šerijat!

Said Nursi

ISTINA

26. ša'ban 1324. M.
El-Džeridetu'd-dinije/ 70
7. mart 1909. g.

Mi smo od iskona u muhammedanskom društvu. Tevhid je strana jedinstva i saveza među nama. Naša zakletva i obaveza je vjerovanje.

Sve dok smo ujedinjeni, svaki vjernik je zadužen da uzdiže Allahovu Riječ, a najefikasnije sredstvo za uzdizanje Allahove riječi, u ovo naše vrijeme, jeste materijalni napredak.

Pošto nas stranci drobe svojom nadmoćnom dominacijom u oružju nauke i industrije, mi ćemo se boriti oružjem nauke i tehnike protiv neznanja, siromaštva i različitosti u mišljenjima, što je najveći neprijatelj uzdizanja Allahove Riječi.

Što se tiče vanjske borbe, mi ćemo je ustupiti dijamantskim mačevima kategoričkih dokaza

časnog šerijata, jer se dominacija nad gradanstvom postiže uvjeravanjem, a ne prisilom, kao što je potrebno divljacima koji ništa ne razumiju.

Mi smo borci ljubavi. Mi nemamo vremena za gloženje!

Republikanstvo se sastoji od pravde, dogovaranja i koncentracije moći u zakonu. Nije li nasilje prema islamu moliti od Evrope da pokloni odredbe, a mi imamo uzvišeni šerijat uspostavljen prije trinaest stoljeća? Ovo moljakanje slično je okretanju u namazu prema sjeveru, a ne prema Kibli!

Snaga mora da bude u zakonu. U protivnom, proširit će se despotizam među mnogima.

Riječi Uzvišenoga:

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْقَوِيُّ الْمَتِينُ

Allah je, uistinu, Moćan i Silan (El-Hadž, 74) moraju biti zaštitnik(hakim) i svjesni naredbo-davac Ovo će biti sa kompletnom spoznajom i civilizacijom ili, drugim riječima, sa islamom. U protivnom, nastat će despotizam, a on vazda potčinjava.

Sporazum je u Uputi, a nije u strastima i suludosti.

SIRIJSKO PREDAVANJE

Da. Ljudi su slobodni, ali ipak su Allahovi robovi! Sve je slobodno i mi smo, sa našim predstavljanjem šerijata, slobodni i sa pridržavanjem propisa također smo slobodni. Mi se nećemo povući od šerijatskih pitanja i nećemo šerijat dati kao danak. Propust jedne osobe u nečemu nije isprika za propust drugoga.

Znajte da očajavanje sprečava svako savršenstvo.

Poklon samovolje i ono što podsjeća na samovolju glasi: "Šta ja imam s tim,... neka drugi razbijaju glavu o tome."

Ove misli predočene su plemenitom čitaocu na ovaj način, jer nisam savršen u turskom jeziku.

Said Nursi

EHO ISTINE

27. mart 1909. g.

Muhammedanski (islamski) put nema potrebe ni za čim što naginje varci i sumnji. Muhammedanski (islamski) put čist je od svake obmane i sumnje.

Zatim prostrana, uzvišena i sveobuhvatna istina, do te granice, posebno prema svijetu ovog vremena - nije moguće da se uopće sakrije.

Da li se može veliko more sakriti u jednoj čaši?

Ponovo ističem, da je Božanski monoteizam strana jedinstva u muhammedanskom savezu, koji je istina islamskog saveza (islamskog jedinstva).

Što se tiče njegove zakletve i prisege, to je iman.

Njegove odluke i mjesto njegova okupljanja su: džamije, vjerske škole i tekije.

Svi pripadnici tog saveza su vjernici.

Njegov unutrašnji sistem je način življenja Muhammeda (sunnet), šerijatski zakoni sa svojim naredbama i zabranama. Ovaj savez nije proistekao iz običaja nego je on ibadet.

Skrivanje i strah je od licemjerstva. U farzovima (propisane obaveze), nema licemjerstva. Najvažniji farz u ovo vrijeme jeste islamski savez (islamsko jedinstvo).

Cilj i namjera ovog saveza jeste pokretanje svijetle lige koja povezuje islamske bogomolje koje su razasute i razgranate. Buđenje saveznika u njoj, ovim pokretom, i potiskivanje njih ka smjeru napretka odvija se savjesnom naredbom.

Mjesto napajanja ovog saveza je ljubav. Njegov neprijatelj su neznanje i licemjerstvo.

Neka budu nemuslimani mirni. Naš savez napada samo ova tri svojstva i ništa drugo. Naš odnos prema nemuslimanima jeste uvjerenje, jer mi mislimo da su oni civilizovani. Mi smo zaduženi da islam prikažemo lijepim i omiljenim, jer mi mislimo da među njima ima i pravednih. U protivnom, neka znaju nemarnici da odvajanjem od vjere neće postići da ih vole i poštuju stranci, jer će time predstaviti sebe da nisu na uputi, ništa drugo. Onaj ko ne bude upućen i bude bio na stazi anarhizma, nije

SIRIJSKO PREDAVANJE

---

nikada omiljen. Oni koji se priklone ovom savezu, nakon naučnog detaljnog ispitivanja, istraživanja i oslobođenja, neće ga ostaviti nikada oponašajući one druge.

Mi cijelom svijetu izlažemo misli islamskog saveza, koji je muhamedanski savez, njegove stavove i istine. Mi smo spremni da saslušamo svako protivljenje.

*"Hoće li lukava lisica prekinuti svoj lanac
kojim se vežu svi lavovi svijeta?"*

Said Nursi

Pasus kojeg sam izostavio u objavljenom "Sadržaju ciljeva"

Rijeka modernih znanosti koja nam dolazi izvana, kako izgleda, jedan njen tok treba da bude usmjeren ka dnu šerijata kako bi bio prečišćen natruhe, varke, nasлага mita i podvala, jer je sa svom nejasnoćom i zamućenošću došao zaudarajući sa drugog izvora. Ideje koje su se razvijale u baruštini nezaposlenosti, koje udišu otrove samovolje i koje su drobljene pod pritiskom nasilja, o njima govori ova smrđljiva i pokvarena voda, suprotno onome što se namjerava.

Onda, ona mora da bude pročišćena na situ šerijata. Ova odgovornost pada na pleća slušalaca šerijatskih škola.

وَالسَّلَامُ عَلَىٰ مَنِ اتَّبَعَ الْهُدًى

Neka je selam na one koji slijede Uputu!

Said Nursi

NEKA ŽIVI ŠERIJAT-I MUHAMMEDIJJE

"Neka je salat i selam na
nosioca ovog šerijata!"

5. mart, 1325., rumi
El-Džeridetu'd-dinijje/77
18. mart 1909. g.

Uzvišeni šerijat je vječan. On je zauvijek. Nema kraja ajetima iskonskog govora. Spas i oslobođenje od dominacije animalne duše u nama postiže se sa oslanjanjem na islam i pridržavanjem Allahova čvrstog Užeta.

Ubrati koristi istinite slobode i iskoristiti je kako valja i potpuno, zavisi o oslanjanju na vjerovanje. To zbog toga što onaj koji želi iskreno obožavati Gospodara Univerzuma ne treba da se ponižava nikome, da bude rob roba. S obzirom da je svaki čovjek zaštitnik i čuvar svoga vlasništva i svoga svijeta, to je on zadužen velikom borbom u svom malom svijetu. Naređeno mu je da poprimi moral Vjerovjesnika (alejhi's-selam) i oživi njegov

uzvišeni sunnet.

O, nosioci vlasti! Ako želite uspjeh, onda to tražite u suglasnosti vaših djela sa Božanskim zakonima u univerzumu, tj. sa Allahovim zakonima. U protivnom, ubrat ćete samo poraz, neuspjeh i slom, jer pojava vjerovjesnika općenito u islamskim i osmanskim zemljama jeste, zaista, simbol i znak Allahove moći, da ono što potiskuje sinove ovih zemalja ka progresu jeste vjera. Cvijeće poljana Azije i Afrike i bostanluci polovine Evrope otvorit će se i procvjetati svjetлом islama.

Znajte da se vjera ne može žrtvovati da bi se dobilo na ovom svijetu. Šerijatska pitanja su ranije davala danak da bi se očuvao despotizam.* Pokaži mi šta smo dobili time što smo odbacili i žrtvovali vjerska pitanja, osim štete i razočarenja.

Pogađanje Ummeta u njegovo srce uslijedilo

---

* Ovdje se misli na period sultana Abdulhamida II. Ustaz En-Nursi, mada je osuđivao despotizam, ipak je imao lijepo mišljenje o ovom sultanu. On i kad osuđuje despotizam koji je provođen u ime ovog sultana, pravdao bi sultana i govorio o njemu: "Sultan mazlum" (Sultan kome je učinjeno nasilje). On je jedan od Allahovih dobrih ljudi - miljenika. (op. prev.).

je zbog slabog vjerovanja. Ummet se neće opraviti bez jačanja vjerovanja.

Stav našeg džemata jeste: prema ljubavi ljubavlju, na neprijateljstvo neprijateljstvom odgovoriti. Ovo znači pružiti pomoć vojsci ljubavi među muslimanima i raspršiti vojsku gloženja.

Naše ponašanje jeste, ponašati se kako se ponašao Muhammed (alejhi's-selam) i oživljene Vjerovjesnikova sunneta.

Naš voditelj u životu jeste uzvišeni šerijat.

Naš mač jesu jasni dokazi.

Naš cilj jeste uzdizanje Allahove Riječi.

Svaki vjernik je moralno pripadnik, našeg džemata.* Forma ove pripadnosti jeste neprikosnovena odluka ka oživljenju Poslanikova sunneta u njegovom posebnom svijetu. Mi pozivamo, u ime šerijata, one

---

* Ovaj članak i drugi koji ga slijedi smatra se sasvim jasnim pozivom ka islamskom savezu, povratku šeriatu, pridržavanju vjere i odbacivanju razilaženja bez obzira na vrstu razilaženja. On je istovremeno pripremanje umova da prihvate "muhamedansko jedinstvo" u njegovom punom smislu od strane svih muslimana. Ovaj članak je službeno objavljen 5. aprila 1909. godine u okviru svečane proslave u džamiji Aja Sofiji.-(op. prev.).

voditelje, a to su učenjaci i profesori, onih koji stiču znanje, na jedinstvo! Pozivamo njih prije svakog drugog.

Said Nursi

POSEBNO UPOZORENJE

Novinari, a oni su javni govornici, gurnuli su Umjet u pokvarenu baruštinu na osnovu dvije nepouzdane analogije:

Prvo: porede druge oblasti sa Istanbulom, znajući da djeca koja ne znaju čitati ni početnicu, kada im se predaje filozofija, imat će površno saznanje.

Drugo: porede Istanbul sa Evropom, a zna se da će muškarac, kada obuče žensko odijelo, biti izložen ruglu, ismijavanju i prezrenosti.

ODBACIVANJE ZABLUDUDE

18. mart 1335., rumi

31. mart 1909. g.

Ovdje ću odgovoriti na devet pokvarenih zabluda koje se pripisuju "Muhammedanskom savezu".

Prva zabluda

Pokretanje vjerskog pitanja u ovako osjetljivim vremenima i okolnostima je neprikladno.

Odgovor:

Mi volimo vjeru, a volimo i ovaj svijet radi vjere.

لَا خَيْرٌ فِي الدُّنْيَا بِلَا دِينٍ

Jer nema nikakva dobra na ovom svijetu bez vjere.

Dokle god sudstvo pripada narodu po zakonu, onda i narod mora da dokaže i potvrdi svoje postojanje. Naš narod je muslimanski,

samo su muslimani. Otuda tamo nema pravog i snažnog povezivanja do putem islama između Arapa, Turaka, Kurda, Arnauta, Čerkeza i Laza.

Najmanje zanemarivanje u vjeri vodi ka formiranju osnova nezavisnih državica i oživljavanju džahilijeta izumrlog prije 13. stoljeća, a onda i pojavi smutnje i uznemirenosti. To se, zaista, pojavilo i mi smo očevici toga.

Druga zabluda

Specifikacija ovog naziva, tj. "Muhammedanski savez" dovodi u sumnju one koji ne pripadaju njemu .

Odgovor:

Ranije sam rekao - ili se nije pročitalo, ili se pogrešno shvatilo pa sam zbog toga prisiljen da ponovim. Kad kažemo "Muhammedanski savez", koji je islamski savez, misli se da je to savez koji čvrsto postoji među svim vjernicima u pogledu moći ili djela. Time se ne misli na skupinu u Istanbulu ili Anadoliji, jer kap vode, doista, sadrži svojstvo vode. Niko nije izvan ovog saveza niti se ovaj naziv odnosi na jednoga. Njegova prava definicija glasi:

Osnova ovog saveza proteže se od istoka do zapada, od juga do sjevera. Njegov centar su

dva Časna harema. Način njegova jedinstva je Božanski monoteizam. Njegov zavjet i zakletva jesu vjerovanje (iman). Njegov unutrašnji sistem jeste časni Poslanikov sunnet. Njegovi zakoni jesu šerijatske naredbe i zabrane. Mjesto njegova sastanka su sve škole, džamije i tekije. Nosilac ideja tih skupina, zauvijek, jesu sve islamske knjige, a prije svega časni Kur'an i njegovi komentari. "*Poslanice Nura*" su jedan od tih komentara u ovo naše doba i svi vjerski časopisi i čiste novine, koje imaju za cilj uzdizanje Allahove Riječi. Pripadnici njegovi jesu svi vjernici, a poglavarski njegov jest Ponos svjetova, Muhammed, (alejh'i's-selam).

Da se sada zadržimo na cilju. Cilj ovog saveza je buđenje vjernika i njihovo usmjeravanje prema islamu. Ne može se zanijekati uticaj javnog mišljenja. Namjera i cilj Saveza je uzdizanje Allahove Riječi. Njegovo ponašanje je velika borba sa svojim nefsom i upućivanje drugih. Briga ovog blagoslovljenog foruma je utrošiti devedeset devet posto na etičko prečišćavanje, a ne na politiku, utrošiti na učvršćivanje ponašanja, na slične vrline i propisane ciljeve, jer su društva usmjerena ka ovim ciljevima rijetka, imajući u vidu da su njihove važnosti uzvišene. Samo jedan odstotak ciljeva vezan je za politiku, a to je upućivanje

političara. Njihovi mačevi su oštri dokazi. Mjesto napajanja jeste ljubav, a umnožavanje kompletne ljubavi je u sjemenu bratstva koje se nalazi među vjernicima da bi postalo blagoslovljeno drvo Tuba.

Peta zabluda*

Možda će se stranci prepasti od ovog saveza?

Odgovor:

Ko god u sebi nade ovu mogućnost, nema sumnje sam je plašljiv, jer ovu mogućnost odbacuju govori i predavanja koja se govore o islamu i njegovoj veličini** u njihovim centrima i prijestolnicama.

Zatim, naši neprijatelji nisu stranci, nego ono što nas je gurnulo u ovu situaciju i rastavilo nas od uzdizanja Allahove Riječi. To je naše suprostavljanje uzvišenom šerijatu kao rezultat neznanja (neukosti) i nevolja koja je producirala loše ponašanje, loše postupanje, te razilaženje koje je proizvelo lične ciljeve i licemjerstvo.

---

* Možda je uzrok njegova prelaska na petu zabludu zbog toga što su treća i četvrta zabluda uključene u drugu zabludu, a Allah najbolje zna. (prim. prev.).

** Ukazuje na predavanja gospodina Karlajla, Bizmarka i njima sličnih. (prim. prev.).

Naš savez okrenuo se na ova tri mračna neprijatelja.

Što se tiče barbarstva stranaca u srednjem stoljeću, a Islam, mada je primoran da se suprotstavi neznanju i barbarstvu, ipak je uspio da sačuva pravednost i suživot s njima. Nije zapaženo u historiji islama ništa slično inkviziciji. Kada je ojačala mišica građana u vrijeme civilizovanog življenja, od njih je odstranjena pokuđena pristrasnost.

Predstavljanje vjere građanima jeste putem udovoljenja, a ne putem prisile; islam se predstavlja omiljenim, uzvišenim, kroz lijepe primjere iznošenja njegovih naredbi i lijepa ponašanja.

Što se tiče prisile i neprijateljstva, to se primjenjuje prema divljaštvu primitivaca (Barbara).

Šesta zabluda

Neki kažu: Cilj islamskog saveza je slijedeće Poslanikovog sunneta što ograničava slobodu i protivi se potrebama civilizacije.

Odgovor:

Samo vjernik je slobodan u pravom smislu. To što je on rob Allaha, Gospodara svjetova, ne znači da on treba da se ponizi ljudima, nego

znači, kad god se učvrsti iman (vjerovanje), jača sloboda.

Što se tiče absolutne slobode, ona je absolutno divljavštvo, pa i animalizam. Ograničenje slobode je neminovno sa stanovišta čovječnosti.

Jedan dio glupih i nemarnih žele da ostanu stalno ponizni zarobljenici nefsu i da im ne zasja slobodan život.

Zaključak

Sloboda izvan kruga šerijatskog zakona je ili samovolja, ili robovanje nefsu (duši sklonoj zlu), ili animalizam, ili divljaštvo, pa neka dobro znaju ovi heretici i oni koji zanemaruju vjeru da oni nevjerovanjem i slijedenjem strasti ne mogu da omile sebe bilo kom strancu koji je savjestan. Čak oni ne mogu sebe ni da porede s njima, jer glup čovjek i onaj koji se ne pridržava Upute nije omiljen. Odijelo koje odgovara ženi, kada ga obuče muškarac, bit će predmet rugla i ismijavanja.

Sedma zabluda

Islamski savez se ne može uskladiti sa redovima ostalih islamskih društava. Rađa zavidnosti i antipatije.

Odgovor:

Prvo: u drugom pitanju (pitanju Onog svijeta) nema zavidnosti, nema antipatije niti konkurenčije. Koje god društvo zavidi i konkuriše Savezu, kao da je licemjerno u ibadetu.

Drugo: mi podržavamo i sjedinjujemo se sa društvima formiranim radi odbrane ljubavi vjere. I to pod dva uvjeta:

Prvi, očuvanje općeg reda zemlje i šerijatske slobode.

Drugi, primjena metoda ljubavi bez pokušaja isticanja svoje odlike u odnosu na manjkavost drugih društava, nego se prvo obratiti muftiji Ummeta i učenjacima, ako se pojavi kakva greška.

Treće: društvo koje ima za cilj uzdizanje Allahove Riječi neće biti sredstvo nikakvom drugom cilju bez obzira kakav bio. Čak i ako želi ne može uspjeti, jer bi to bio uzrok razdoru. Uzvišena istina ne može se ni za što žrtvovati. Kako će biti zvijezde Plejade metle? Ili, kako bi tvrdio da su plejade grozdovi grožđa? Onaj koji hoće da ugasi sunce istine puhanjem kazuje za sebe da je blesav i lud.

O, vjerske novine!

Naša namjera i cilj su ujedinjenje vjerskih društava, da imaju jedan cilj, jer kao što nije moguć savez ako su ponašanja i stavovi različiti, to nije ni dozvoljeno, jer tradicija otvara svoj put i vodi ka riječima: "Šta ja imam s tim. Neka drugi misle, a ne ja."

Osma zabluda

Pripadnici ovog saveza, i moralno i formalno, većinom su iz širokih masa, jedan dio njih je i nepoznat. Ovo vodi u sumnje i razilaženja.

Odgovor:

Ovo je zbog netrpeljivosti u ovom savezu sa razlikama među ljudima bez obzira bili oni uglednici ili obični ljudi. Pošto je cilj pripadnika ovog saveza uzdizanje Allahove Riječi, sve inicijative i poduzimljivosti smatraju se ibadetom. U džamiji, gdje se ibadeti, jednaki su i vladar i siromah. Nema nikakve razlike, prava ravnopravnost je postojeći pravilnik. Privilegija ne postoji, jer kod Allaha je najplemenitiji onaj koji je najbogobojsniji, a najbogobojsniji je onaj koji je skroman. Na osnovu toga, osobi se ukazuje čast sa njegovom pripadnošću ovom iskrenom savezu koji služi vjeri i ukazuje na

Budući svijet, a neće savez biti počastvovan njegovom pripadnošću, jer kap vode ne povećava more. Čovjek kao što ne izlazi iz imana počinivši veliki grijeh, jer su vrata teobe otvorena sve dok se Sunce ne rodi na zapadu, ni more se ne može onečistiti čašom prljave vode, nego će i nju prečistiti. Pripadniku ovog malog primjera islamskog saveza uvjetuje se da slijedi, oživjava Poslanikov sunnet, da primjenjuje njegove odredbe i kloni se zabrana, da ne remeti sigurnost domovine i njen sistem. Neznalica koji je pripadnik ovog saveza neće namjerno prljati ovu istinu, onoliko koliko može, čak i kad bi čovjek bio griješan, njegov iman je čist i svet. Spona je samo vjerovanje, i ništa drugo.

Remećenje ovog časnog naziva providnim dokazima, kao što je navedeno, proističe iz neznanja veličine islama. a pored toga taj koji protestuje ukazuje na sebe da je najveći luđak.

Mi svom snagom koja nam je data odbacujemo izobličavanje glasa našeg saveza koji predstavlja Savez muslimana, kao što je učinjeno drugim dunjalučkim udruženjima. Mi smo krajnje spremni da odgovorimo na svako traženje objašnjenja i suprotstavljanja, bez obzira ko bio.

Savez kome ja pripadam je ovaj islamski
Savez o kome smo podrobno govorili, a nije
ono o čemu fantaziraju protivnici svojom pok-
varenom fantazijom.

Osobe ovog vjerskog foruma su sve zajedno,
bez obzira bili oni na istoku, zapadu, jugu ili
sjeveru.

Neka živi uzvišeni šerijat

Said Nursi

Pitanje: Ti pišeš pogovore svojim člancima i potpisuješ ih sa Bediu'z-zeman? Zar ovo ne naginje hvalisanju?

Odgovor: Nikako, nije radi hvale, nego ja želim da objasnim ovim potpisom svoj nedostatak, a to znači i "bedi" - osamljen, i moje ponašanje je osamljeno kao i moj izgled. Stil moga objašnjenja je čudan kao i moje odijelo! Sve je suprotno drugome.

Ja se nadam, što ovako govorim o sebi, da neće učiniti racionalni sudovi, stilovi koji su u opticaju i koji kolaju, analogijom mom racionalnom sudu i sudu stilova moga objašnjenja.

Zatim, namjera mi je sa riječi "bedi"- "čudo". To što je rečeno, ja sam potvrdio.

إِلَى الْعَمَرِيْ قَصْدُ كُلِّ عَجَبَيْةٍ

كَانَى عَجِيبٌ فِي عُيُونِ الْعَجَائِبِ

Tako mi života, namjera mi je svako čudo, kao da sam ja čudo u očima čuda nad čudima!

Značenje ovoga je sasvim jasno, a to je:

Došao sam u Istanbul od prije godinu dana,

vidio događaje i prevrate koji govore o sto godina.

وَالسَّلَامُ عَلَىٰ مَنِ اتَّبَعَ الْهُدًى

Neka je selam na onoga ko slijedi Uputu!

Mi to kažemo jezikom svih vjernika i njihovim brojem! Neka živi Muhammedovski serijat.

Bediu'z-Zeman

Said Nursi

BRATE ODGOVORNI UREDNIČE!*

Književnici treba da se lijepo ponašaju, da se ogrnu islamskom etikom. Neka regulišu sve što je u njihovoј savjesti kroz vjerski osjećaj sistema štampanja.

Zaštitnik u savjesti jeste sama islamska žar. Poznato je da islamski savez obuhvata sve vjernike i svu vojsku. Niko nije izvan njega.

Said Nursi

---

* Misli se na glavnog urednika lista "Volkan", tj. "Burkan" gospodina Derviša Vahdetij. Porijeklom je sa Kipra. Objavljivao je žestoke članke uperene protiv ovog Saveza i napretka izazivajući simpatije (vlasti). Ustaz En-Nursi navraćao bi mu se u direkциju lista i upozoravao ga na njegovu nepromišljenost. On se nije, ipak, okoristio njegovim savjetom pa ga je njegova nepromišljenost odvela u iščeznuće. (op. prev.).

**Posljednji odlomak
Iz pogovora pogovoru**

Ovaj odlomak sastoji se iz dva predavanja koja je Ustaz Said Nursi održao pred osam grupa onih koji su se odmetnuli u poznatom događaju 31. marta. Poslije ovih predavanja oni su pristali da se vrate lojalnosti. Nesreća se svela sa stotine na jednoga. Ova dva predavanja objavljena su u El-Džeridetu'd-dinijje 1325.h. - 1909.g.

HRABRIM NAŠIM VOJNICIMA

3.nisan (april) 1325.g., rumi
El-Džeridetu'd-dinijje, br.107
17.april 1909. g.

Ujedinjeni i hrabri vojnici,

O, junaci, koji dva puta spasiste ovaj Ummet, kojem je nasilje učinjeno i časni islam da ne padne u veliku poteškoću.

Vaša veličina i cijena jesu u redu i disciplini.

Vi ste to ispoljili u najmračnijim, najtješnjim i najnemirnijim uvjetima. Vaš život i vaša snaga jesu u pokornosti. Pokažite tu svetu vrlinu najnižim vašim starješinama! Čast trideset miliona Osmanlija i tri stotine miliona muslimana postali su ovisni o vama.

Bajrak islama i Božanskog tevhida u vašoj su junačkoj ruci i vašoj hrabrosti. Snaga vaših blagoslovljenih ruku je u pokornosti. Vaši oficiri su vam sažaljivi kao vaši roditelji. Kur'anom, hadisom, mudrošću i iskustvom potvrđeno je da je pokornost naredbodavcu uistinu obaveza. Kao što znate, trideset miliona ljudi nije u stanju da podigne revoluciju sličnu ovim dvijema revolucijama, u toku stotinu godina.

Vaša snaga, koja proističe iz vaše pokornosti, dovela je islamski Umjet do zahvalnosti i cijene, a trajanje ove časti i očuvanje jeste u vašoj pokornosti vašim oficirima. I čast islama jeste u toj vašoj pokornosti.

Znam da ste stupili u štrajk da vaše oficire, koji su milostivi prema vama kao vaši roditelji, ne bi učinili odgovornim.

A sada, stvar je završena, pa bacite se u zagrljaj samilosti vaših oficira i njihovoj milosti. Časni šerijat, doista. nareduje vam ovo, jer su

oficiri naredbodavci. Sa stanovišta interesa domovine i Ummeta, a posebno vojnog sistema, pokornost naredbodavcima je propisana dužnost. Očuvanje "Muhammedanskog šerijata" moguće je samo sa pokornošću.

Said Nursi

GOVOR VOJNICIMA

7. april 1325., rumi
El Džeridetu'd-dinijje, br. 10
30. april 1909. g.

O, jedinstvena armijo! Ja vam saopćavam naredbe Gospodara Uzvišenoga!

Pokornost nadležnima u okviru propisanog jeste propisana obaveza. Vaši zapovjednici i vaši profesori jesu vaši oficiri.

Vojni logori sliče velikoj uređenoj fabrici kod koje, kad samo jedan zubac točka se pokvari, on ometa rad cijele fabrike.

Vaša vojna, velika i uređena radionica jeste tačka oslonca trideset miliona Osmanlija i tri stotine miliona muslimana! Ona je tačka pomoći svih njih!

Vaše ubijanje dvaju despota, bez prolijevanja krvi, jeste nešto nadnaravno, jer ste vi pokazali dvije nadnaravnosti uzvišenog šerijata, pokazali ste slabićima slabog vjerovanja snagu žara islama i šerijatsku svijest u dva dokaza.

Da smo žrtvovali hiljadu šehida na putu ovih dviju revolucija, smatrali bismo to beznačajnim, a da se žrtvovao jedan mali procenat vaše pokornosti, bilo bi veoma skupo, jer smanjenje vaše pokornosti rađa smrt, kao što je prouzrokuje i smanjenje prirode topote iz životnog čvora.

Historija svijeta svjedoči da miješanje armiјe u politiku nanosi ogromne štete i državi i narodu.

Mora biti da će vas vaš islamski žar odgurnuti od štete, slično ovoj, koja pogada život islama, a koga ste vi zaduženi da čuvate.

Oni koji razmišljaju o politici su, vaši oficiri i naredbodavci, nosioci poslova i discipline, koji su vaša pojmovna moć. Ono što vi ponekad mislite da je štetno, ono postaje dobro, jer ono odgoni štetu veću u politici. Vaši oficiri, prema njihovom iskustvu, to uvidaju i vama to naređuju. Vi ste dužni da se pokoravate bez ikakva kolebanja, jer nije dozvoljeno kolebanje niti zatezanje.

Osobeni postupci koji nisu u skladu sa dozvoljenim ne protive se vještini i virtuoznosti u zanatstvu, niti čine zanatstvo nepoželjnim. Ljekar virtuoz npr. ili vješti inženjer, kada postupi kako nije propisano, to ne vodi zanemari-

SIRIJSKO PREDAVANJE

---

vanju koristi medicine i inžinerstva kojim raspolažu. Tako isto i ratna tehnika. Vaši oficiri su prisiljeni kao i sjajni inženjeri idejno da štite islam, kada neko od njih uradi nešto što nije šerijatski zakonito, to vam ne daje za pravo da prema njima pokazujete nepokornosti, jer ratna tehnika je važna vještina.

Uzvišeni šerijat, koji je osnova vašeg života, progutao je društva koja su raspršila misli i rasturila ljude. Šerijat je kao bijela ruka našeg gospodina Musaa (alejhi's-selam) koja je prisilila čarobnjake da se poklone.

Vaši postupci bili su lijek za ove revolucionarne pokrete, i da su bili nešto malo jači, pretvorile bi otrov u ubicu i odveli islamski život ka tjelesnim bolestima. Despotizam koji je bio kod nas, iščezao je zahvaljujući vašoj brižnji, ali mi smo još pod duševnim despotizmom Evrope u području napretka.

Prema tome, mi smo obavezni do krajnje granice na opreznost, smirenost i mir.

**Neka živi uzvišeni šerijat,
neka živi vojska!**

Said Nursi

الخطو الست

تأليف

بیع الزمان سعید الغورسی

ŠEST KORAKA

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

Tračak historije

U vrijeme dok je žrvanj rata kružio u borba-ma koje su se odvijale i krv tekla iz tijela hiljada muslimana, jeftino tekla, da bi se odbranio centar hilafeta Istanbul, počeli su saveznici, posebno Englezi, širiti psihološki rat i zavodničke ideje koje dotiču vjeru Ummeta. Proširuju se njihovi pomagači i špijuni na sve strane Istanbula iznoseći i proširujući te tendenciozne sumnje među običnim i uglednim ljudima u okviru rata, koji je imao svoj cilj, a to je da sruši moralni duh muslimana.

Pošto je primijetio profesor En-Nursi tok ovih otrovnih ideja u ovom lukavom ratu koji je uspio uvrstiti jedan dio uleme u red Engleza, on je napisao ovu poslanicu El-Hutuvatu's-sitte (Šest koraka), objašnjavajući u njima spletke

zavodničkog osvajača da bi opovrgao njihove sumnje i spletke šejtanske i odagnao od muslimana osjećaj očaja.

Risala je štampana potajno i objavljena bez imena štamparije i godine izdanja. Prijatelji En-Nursija i njegovi učenici proširili su je na sve strane u punoj tajnosti.

Da bacimo sada jedan brzi pogled na to stanje koje je pratilo sastavljanje ove Poslanice, njenо širenje i uticaj.

Trinaestog novembra 1919. g., pedeset i pet ratnih brodova flote saveznika ušlo je u Istanbul skladno primirju "Monderos". Ovi brodovi ušli su u Bosfor do pred palaču "Dolmabahče" i usmjerili svoje topove prema palači halife sultana Vehiduddina, koji je, može se reći, postao zarobljenik.

Tako su noge četiriju okupatorskih zemalja gazile Istanbul, a nemuslimanske manjine pozdravljaju okupatorsku vojsku aplaudirajući joj. Židovi i Jermenii prolaze ulicama, mašu šeširima ovim okupatorima i bacaju po njima ruže. Što se tiče Grka, oni nose male grčke zastave i kliču vojnicima "Žitu, žitu!"... (Živjeli, živjeli!)

Između manifestanata Židova, Jermenii i Grka i između njihovih klicanja i aplauza

probija se francuski komandant general Fransin Dopr ulicom Bejoglu prema francuskoj ambasadi, jašući bijela konja, otpozdravljujući i mašući rukom ovima koji ga dočekuju, oponašajući, pri tome, velike osvajače u historiji. Čak se nije ni sustezao da gazi po osmanskoj zastavi kopitama svoga konja.

Muslimani su posmatrali ovaj prizor sa ranjenim srcima i očima u kojima su se suze smrzle od nevolje, skrivajući bolove u dubini svojih srca.

Istanbul nije bio jedini grad koga su okupirali saveznici. I drugi brojni gradovi okupirani su. Njih su okupirali Jermenii, Italijani, Englezi, Grci i Rusi, jer je osmanska vojska demobilisana prema spomenutom ugovoru. Ostao je samo Anadol (srednja Turska) neokupiran.

Tako su se ulice ovih gradova ispunile pijanim vojnicima koji su pravili larmu i unosili nered kako su htjeli. Nad muslimanske četvrti nadvila se mukla tuga.

U ovoj tamnoj atmosferi profesor En-Nursi osjećao je duboki bol. Njegovi prijatelji pokušavali su ga razonoditi i olakšati mu bolove. On im je govorio, a žalost mu je cijedila srce:

"Ja podnosim sve svoje lične bolove, ali

bolovi islamskog Ummeta rastrgat će me. Ja osjećam da koplja koji su usmjereni prema islamskom svijetu prvo pogode mene u srce. Zbog toga vi primjećujete da sam rastrganog srca. Međutim, ja primjećujem svjetlo koje će dati da zaboravimo ove bolove, ako Bog da.

Premda je vojna i materijalna strana osmanske države poražena pred Saveznicima, ipak psihološki rat još kruži. Englezi još neprestano šire misli i sumnje kako bi pobjeda bila ogromna, kompletna i konačna, bez mogućnosti pružanja otpora. Žrtva treba da ponudi svoj vrat dobrovoljno svom koljaču, bez gundanja.

Čim je engleski komandant ušao u Istanbul, predata mu je "Poslanica Hutuvatu's-sitte" koja ih žestoko napada, njihovo herojstvo dovodi u zabludu, a ističe odlike muslimana. Predočena mu je aktivnost Saida Nursija koja govori o sramoti politike okupatora i okupljanju naroda protiv njih.

Engleski komandant odlučio je likvidirati Said Nursija ali kada je saznao da će ova odluka izazvati srdžbu cijelog naroda, povećati njegov gnjev, podstaknuti ih na neprijateljsko djelo, bez obzira koliko ih to koštalo, povukao je odluku likvidacije En-Nursija, ali vlast

okupatora nije povukla ruke da se domogne profesora.

Kada je rukovodstvo pokreta oslobođenja u Anadolju čulo o uticaju ove Poslanice u širokim i u posebnim krugovima, zatim o aktivnostima Bedi'u-z-Zemana protiv okupatora u Istanbulu, pozvali su ga u Ankaru upućujući poziv dva puta, cijeneći njegovu hrabrost i učinjene usluge narodu i domovini. Međutim, profesor En-Nursi dao je prednost da ostane u Istanbulu kako bi se suočio sa neprijateljem direktno. Odbio je poziv rekavši:

"Želim da se borim u mjestima koja su više izložena opasnosti, a ne iza šančeva. Smatram da je ovo moje mjesto opasnije od Anadola."

Ovo pismo profesor En-Nursi napisao je na turskom jeziku. Štampano je bez naznake štamparije i godine izdanje, kao što smo spomenuli. On ga je, zatim, preveo na arapski jezik i štampao u štampariji "Matbea evkaf islamijje" u Istanbulu 1336. h.g. - 1338. rumi, u brošuri koja sadrži "El-Hutbetu'š-šamijje" i Sunuhat. Učenici En Nursija obnovili su izdanje ove brošure 1958. g. u štampariji En-Nur u Ankari. Oba izdanja puna su štamparskih grešaka.

Uporedio sam oba teksta, i turski i arapski, i primijetio da je turski tekst jasniji od arapskog.

Osim toga, u njemu ima nešto malo dodataka, pa sam iz njih sačinio ovaj tekst koji obuhvata turski tekst po značenju, a skoro da se podudara i sa arapskim tekstrom po građi.

Molim Allaha da nam pomogne da ostvarimo lijepu namjeru, ispravimo shvatanje prave riječi i zaštićen posao. Neka je salat-i selam na našeg poslanika Muhammeda, njegov rod i sve ostale.

Ishan Kasim es-Salihî

ŠEST KORAKA

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

*Utječem se Bogu od prokletog šejtana!
U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!*

وَلَا تَتَّبِعُوا حُكُمَّ الشَّيْطَانِ

*I ne slijedite šejtanove stope! (El-Bekare,
208)*

Znaj da svako vrijeme ima ljudskog šejtana. Čovjek je zamjenik šejtanov. Šejtan je uzeo lik pojedinca ili duše kolektiva. Šejtan našeg vremena je nevjerni duh koji širi smutnju na sve strane svijeta svojom zavodničkom politikom. Na taj način unosi smutnju među islamski svijet sa El-Hutuvatu's-sitte ("Šest koraka") jer traži

među ljudima i društvima loše izvore pa njih koristi za svoje ciljeve, pažljivo u njihovoj prirodi promatra štetne materije, vadi ih, koristi za svoj interes svojim stvarnim zavođenjem, tj. svojom propagandom i zračenjem, pronađi u dušama slabe nerve i slabe vene koje se ne suprotstavljuju. On ih pokrene do svoga mjesta kvarenja. Neke upotrijebi za težnju osvete, a neke pokrene u težnji časti, neke pokrene radi pohlepe, neke iskorištava radi ludila, neke radi ateizma, itd. Čudno je da neke koristi radi opsjednutosti. Sve to uzima kao sredstvo da bi proveo svoju politiku.

PRVI KORAK

Šejtan - čovjek zavodi lično ili posredno, pa kaže otvoreno ili posredstvom nekoga da ponavlja šta on kaže:

Vi znate da ste zaslužili ovu nesreću! Allahova odredba je pravedna, ona ne čini nasilje! Onda budite zadovoljni onim što vam se događa, jer sam ja sredstvo za ono što ste zaslužili.

Mi odbijamo ovo sredstvo i smutnju pa

kažemo:

Allahova odredba pogađa nas nesrećom zbog naših grijeha prema Allahovim odredbama. Biti zadovoljan Allahovom odredbom je istovremeno tevba za uzrok nesreće, a to su grijesi. Ali ti, o, prokleti posrednike, činiš nam nasilje jer smo mi muslimani. Pogađaš nas svojim nasiljem zbog našeg islama, a ne zbog naših grijeha i griješenja. Pa zadovoljstvo onim što radiš ti i dobrovoljno pokoravanje tebi, to je kajanje zbog islama, odstupanje od islama i neutjecanja Allahu.

Da! Nešto što je jedno ima i dva lica, a to je nesreća od strane odredbe (kadera), a biva i pravda zbog njena raspoređivanja na unutarnji uzrok, grijeha i zlo. Njih daje Božanska odredba zabranjujući ih. Zadovoljstvo ovom nesrećom, s ovog gledišta, sadrži kajanje zbog grijeha.

Nešto dolazi istovremeno i od strane ljudi i ljudima čini nasilje jer uzrok kod toga nije što smo mi griješni, nego što smo muslimani, pa zadovoljstvo time, s ovog stanovišta, najveći je grijeh i prekršaj.

DRUGI KORAK

Šejtan - čovjek zavodi lično ili posredno, pa kaže:

Vi ste se već složili s onim ko je kao i ja u nevjerovanju* pa zašto izbjegavate čistilište i moje prijateljstvo?

Mi odgovaramo na ovu smutnju:

Mi prihvatom ruku saradnje, ali ne ljubimo ruku neprijateljstva. To dvoje je nešto različito, jer neko svojstvo nevjernika nije nevjerničko niti proističe iz njegova nevjerovanja. Zbog toga se ne treba bojati rukovanja sa nevjernikom koji je pružio ruku da saraduje sa islamom, a to je radi ostranjenja neprijatelja islama koji je neprijateljski raspoložen odranije, i to se prihvatanje smatra uslugom islamu.

A ti, o, prokleti nevjerniče, ti pružaš ruku gloženja koja se ne smiruje, a želiš od nas da je poljubimo zajedno sa kapitulacijom. Mi znamo da se sam doticaj te ruke, a kamoli poljubac, smatra grijehom u islamu i protivljenje njemu.

---

* Misli se na Nijemce koji su bili saveznici Osmanske Turske. (op. prev.).

TREĆI KORAK

Šejtan-čovjek zavodi sobom ili posredno pa kaže:

Oni koji su vas do sada zavodili, unosili smutnju, omalovažavali vaše pravo, poremetili vam administraciju (upravu), učinili vam nepravdu, što znači, da niste sposobni za upravu.

Iskoristili su mene kao oporuku protiv vas i zadovoljili se mojim sudom i upravljanjem vašim poslovima. Zato vi prihvate mene!

Mi odbijamo ovu smutnju i kažemo:

O, zavodniče, satano! Osnovni uzrok loših djela koje su počinili naši poglavari, to si ti, niko drugi, jer si im ti stijesnio ovaj svijet, presijecao si svakom prilikom tok njihova života, rasturio među njih svoju djecu, a prisilio ih da napuste vjeru radi ovog svijeta, ženiš ih građankom koja ne uzima mehr osim iz njihove vjere, postavljaš za sudiju samo onoga od koga si uzeo njegovu vjeru kao mito da bi mu dodijelio položaj!

Pa i pored toga, kada bismo sudili tebi umjesto njima, postali bismo kao onaj koji je

uprljaо svoju odjeću prljavom vodom i prao je mokraćom svinje.

Ti nam ostavljaš samo privremeno animalni, a ubijaš u nama ljudski i islamski život. Međutim, mi ćemo, uprkos tebi, živjeti islamskim životom i čašću čovjeka.

ČETVRTI KORAK

Šejtan-čovjek zavodi sobom ili posredno pa kaže:

Oni koji se spore sa mnom u Anadolу* nijjet im je pokvaren, a i namjera im nije ista što i vaša, islamska.

Ovu smutnju odbacujemo i kažemo:

Oni su sredstva, a uticaj nijjeta na sredstva je beznačajan, jer ne mijenja istinitost namjere, jer namjeravano je raspoređeno na postojanje sredstava, a ne onome što je u nijjetu.

Pa na primjer: kopam zemlju da bih pronašao vodu ili kakvu riznicu. Jedan od njih

---

* Misli se na rukovodioce "Pokreta za oslobođenje" koji su počeli okupljati i organizirati narod za progonstvo kolonizatora iz zemlje. (op. prev.)

dode i pomaže mi u kopanju, da bi se sakrio u rupu ili da zakopa nešto u njoj. Njegov nijjet ne utiče na pronalazak vode niti riznice, jer pojava vode ovisi o kopanju, a ne o nijjetu onoga koji kopa i o njegovu srcu.

Da, namjera onih koji se prepiru s tobom i njihov cilj je usmjeriti muslimane prema K'abi, ne prema zapadu, zatim očuvanju visoke pozicije Kur'ana, te Knjige koja naređuje da se uzdiže Allahova Riječ islamskom čašću. Prema tome, oni se spore sa Evropom umjesto da uspostavljaju ljubav s njom, koja je osnovica svih naših problema i lošeg našeg ponašanja, pa kako može da bude njihova namjera da ne mijenjaju istinu ovih čvrstih ciljeva.

PETI KORAK

Šejtan-čovjek kaže lično ili posredno:

Imam (što će reći halifa) podržava našu politiku i naklonjen je nama! Njegovoj se naredbi potčinjava.

Mi odgovaramo na ovu smutnju:

Naklonost samoj osobi, njegovoj ličnoj

naredbi i njegovoj misli je jedno, a naklonosti određenoj osobi koja savjesno i besprijeckorno ispunjava povjerene emanate Hilafeta u ime ummeta, je nešto sasvim drugo. Prema tome, ova želja proističe iz pameti, a oslanja se na snagu i usmjerava prema interesu islamskog svijeta.

Što se tiče njegove pameti, to je dogovaranje Ummeta, a ne tvoja smutnja i zavođenje. Njegova snaga jeste naoružana armija i slobodni narod, a nije tvoje oružje i tvoj bajonet. Interes smjerova proističe iz islamskog okeana i teče ka centru u prilog velike koristi islamu i muslimanima nad ličnom koristi. U protivnom, ako bi se odrazilo ovo pitanje i pretegnuo interes bližnjega nad velikim interesom, prilikom izvršenja, kao davanja prednosti prijestolju sultana nad Istanbulom, a Anadol žrtvovati Istanbulu, državu Anadolu, a Islamski svijet žrtvovati radi države, onda se ovoj prevagi ne pokorava. To je nešto što uopće neće doći. Sultan vjernik Veliuddin, kad bi postao najveći griješnik, nije moguće da uradi takvo nešto sjevoljno zbog samo jednog, a to je što on nosi ime halife, i ako bi tako nešto uradio, to bi bilo prisilno. Pri tome se napušta pokornost njemu.

ŠESTI KORAK

Šejtan-čovjek zavodi i kaže:

Vaš otpor, doista, nema nikakve koristi! On nema smisla! Vi se vlastitim rukama bacate u propast. Jer kako možete sami da to uradite kad to niste mogli učiniti sa vašim saveznicima?

Mi odgovaramo na ovu smutnju.

Tvoja velika snaga gloži se s nama. Ti se pridržavaš dviju mlijativih nogu, varke i smutnje. Mi ne očajavamo iz tri razloga:

Prvo, varka i smutnja djeluju samo onda kada se sklone pod zastor straha i nemara. Kada se pojave slabe i njihova snaga se ugasi. Eto, zastor se potpuno pocijepao. Tvoja laž, tvoje benetanje i tvoja smutnja postali su predmet ismijavanja, nešto neplodno što ni na što ne djeluje.

Drugo, devedeset posto tvoje slabe i truhle snage, neće htjeti da ostane s tobom. I ona se susreće sa neprijateljima. Ti neprijatelji neće se udružiti s tobom nikada bez obzira šta im bilo suđeno. Od njih nemaš nikakve koristi. Što se tiče preostale tvoje snage, zar misliš da će ta snaga, kao i prije, moći da kontroliše i zarobi

Islamski svijet do te mjere da ga ostavlja bez gibanja, taj budni svijet čiji su dijelovi jedinstveni u dobru i u zlu.

Ova mogućnost je jako daleko; ako bi ti to povjerovao; onda si ti poniženiji od životinje, luđi od magarca, mada si ti vrlo zao šeđtan.

Treće, ako mora doći do upropoštenja tvojom rukom, onda časna smrt je život za nas, a život u poniženju prava smrt. Smrt je dvojaka i dvoformna.

Jedna od njih jeste predaja i poniženje pod tvojim nogama. Tada ćemo mi biti ubice naše duše i naše savjesti našim rukama. Potom će gloženje ubiti naše tijelo kao da je to osveta za naše ubistvo duše i savjesti.

Druga vrsta smrti je da čovjek čuva svoju savjest, bori se protiv protivnika, pljuje mu u lice, pljusne mu šamar naočigled. Tada omogućava da živi duša i savjest, da tijelo umire kao šehid, uzdiže se dobrota nad sramotom, vjerovanje nad omalovažavanjem i čast islama umjesto ismijavanja.

Sažetak govora

Ljubav prema islamu iziskuje neprijateljstvo i gloženje prema vama, jer kako se mogu pomiriti Džibril (alejhi's-selam) i šeđtan?

Najgluplja pamet je pamet koja vidi kompromis i podudarnost između pohlepe Engleza i njihove koristi, i između ugleda islama i njegova interesa.

Najgluplje srce je kod onih koji misle da je moguće živjeti pod njihovom zaštitom, jer veže naš život sa uvjetom nemogućeg u nemogućem.

Jer oni kažu: "Živite, ali pod uvjetom da se ne primijeti ni kod jedne osobe prijevara, u protivnom, srušit ćemo na vas vaše kuće i zbrisati i optuženog i nevinog, zajedno.

Kada bi se suprotstavio njihovu nasilju iskren čovjek zbog istine i sklonio se u Aja Sofiju, oni se ne bi ustručavali da sruše i taj veliki objekat čija se vrijednost ne može procijeniti. Kada bi našli u nekom selu nekoga ko im se suprotstavlja, ne bi smatrali ružnim uništiti cijelo selo sa svim njegovim stanovnicima, i starim i mlađim, jer smatraju da je njima od interesa srušiti cijelo društvo ako u njemu ima samo neko ko im šteti. Neka je prokletstvo na civilizaciju koja daje za pravo ovakvom nasilju.

Onda, zar je moguće da se složi srce sa srcem koje je osjetilo ubod noža nasilja?

Pa, je li moguće da se ne nalazi niko ko pravi nerед u gradu, selu ili bilo kom društvu? Pa, kako je onda moguće uništiti život bolesna ili za

postelju prikovana čovjeka, opljačkati mu i njegov štap, a onda da ga savladaju dva psa velikih očnjaka i kandži? Englez je kao šejtan prokleti, izaziva ružne osjećaje kod čovjeka, potkrepljuje loš moral, dok, istovremeno, gasi baklju plemenitih osjećaja!

Zakopana mržnja, koju ovaj neprijatelj pokazuje, neprekidna je, nije ona mržnja koja je rezultat sadašnjeg ratnog sukoba, jer je naš poraz bio dovoljan da ga smiri kao što se smirila mržnja kod drugih!

O, muslimani, zar poslije svih ovih situacija da budete obmanjeni? Zar poslije svih ružnoća i groznog postupka nevjernika koje ste vidjeli izbliza, a što je, posmatrajući izdaleka izgledalo lijepo, smatrati lijepim ono što je po zakonu pameti i interesu islama ružno?

Tražite utočište kod Allaha od šeitanova navraćanja na zlo! Tražite utočište kod Allaha skrušeno, kajući se! Nastojte da se približite milosti Milostivoga, Samilosnoga!

Said Nursi

SADRŽAJ

PREDGOVOR ARAPSKOM IZDANJU	7
PROGRAM POSLANICA NUR O SAOPĆENJU	15
"NADA"	35
"OČAJAVANJE JE BOLEST KOJA UBIJA"	61
"ISKRENOŠT (SIDK) JE TEMELJ ISLAMA"	65
"LJUBAV"	73
"UMNOŽAVANJE DOBRIH I LOŠIH ĐJELA"	77
"ŠURA (DOGOVARANJE)"	85
OLIČENJE UZROKA	89
NEKA ŽIVI UZVIŠENI ŠERIJAT!	109
ISTINA	113
EHO ISTINE	117
NEKA ŽIVI ŠERIJAT-I MUHAMMEDIJE	123
POSEBNO UPOZORENJE	127
ODBACIVANJE ZABLUDUDE	129
HRABRIM NAŠIM VOJNICIMA	143
GOVOR VOJNICIMA	147
TRAČAK HISTORIJE	153
ŠEST KORAKA	159

**Bediuzzaman SAID NURSI
SIRIJSKO PREDAVANJE**

Urednik
Mesud Smajić

Izdavač
BEMUST - Sarajevo

Za izdavača
Mustafa Bećirović

Lektor
Dr. Džemaludin Latić

Korektor
Ahmet Alibašić

Tehničko Uređenje
Ajhan Mandak

Štamparija
BEMUST - Sarajevo

Tiraž
2000

Copyright © by Sulejman Kurtanović
All rights reserved

Sarajevo, 2003

English version: www.sozler.com.tr
E-mail: info@sozler.com.tr

